

J. Sjöros. Finsk Ordböjniingslära. 1-2 uppl.

G. B.

UNIV. BIBLIOTH.
* 1906 *
HELSINGFORS

310. YL. 163.

FINSK

ORDBÖJNINGSLÄRA.

AF

JUHO SJÖROS.

HELSINGFORS,

WEILIN & GOOS' AKTIEBOLAGS BOKTRYCKERI OCH FÖRLAG-

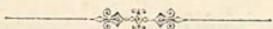
1889.

Pris: 2 m.

FINSK
ORDBÖJNINGSLÄRA.

AF

JUHO SJÖROS.

HELSINGFORS,

WEILIN & GOOS' AKTIEBOLAGS BOKTRYCKERI OCH FÖRLAG

1889.

ELLSK

GRÖDNIGER

JOHN SAWYERS

ärmed tillstyrkande lig. Här kändigheten är en och nämnd
ärmed konventionen att den i konsekvensen är den som
i vissma åren varit vila vid, så att den nuvarande ordstommen
ärmed sannligen den konsekvensen. Konsekvensen
ärmed sätter den nuvarande ordstommen vid sidan av

Finsk Ordböjnslära afser en lättfattlig och öfverskådlig, men tillika fullständig framställning af böjnungsformerna i finskan. Arbetet vill sålunda fylla en brist, som i svenska skolor och vid praktiskt själfstudium varit ganska kännbar, äfven efter framträdet af Doktor A. Genetz' i vetenskapligt afseende förträffliga grammatik. — För detta ändamål äro reglerna så uppställda, att de icke förutsätta närmare kännedom om kontraktioner och ordstymplingar; i elementarläran upptagas endast sådana ljudförändringar, hvilka i alla ord försiggå på samma sätt, och i självva böjnsläran äro åter de förändringar, hvilka förekomma i någon viss böjnungsform, koncentrerade på ett och samma ställe, hvarigenom elevernas i allmänhet svaga kombinationsförmåga icke altför mycket tages i anspråk. Uppställandet af skilda ordklasser, som enligt min tanke endast splittrar ämnet, har af denna orsak undvikits.

Vid formuleringen af reglerna har likaså det praktiska syftemålet varit afgörande. Där af samma ord flera olika böjnungsformer finns, afser hufvudregeln den allmänast förekommande formen; biformerna upptagas i särskilda tillägg och anmärkningar med mindre stil; dessa kunna vid den första läsningen för det mesta förbigås. I några stycken med petitstil ingå för fullständighetens skull äfven sällsynta afvikeler och biformer, hvilka naturligtvis icke alla äro afsedda att genomgås i skolan.

Emedan de flesta ordböcker upptaga nominativ och genetiv sing. af nomen samt *I* infinitiv af verb, användas dessa såsom grundformer för sökandet af ordstammen. Det

torde dock vara lämpligast att på elementarstadiet inlära några andra temaformer, af hvilka ordstammarna ännu lättare kunna fås (t. ex. *illativ* eller *essiv* samt *partitiv* af *nomen*). Ofvannämda grundformer torde upptagas först då eleven blir tvungen att anlita lexikon.

Professor F. Gustafsson önskar jag betyga min uppriktiga tacksamhet för den värdefulla hjälp jag af honom erhållit vid arbetet.

Helsingfors i september 1889.

J. S.

Innehåll.

Elementarlära.

I. Språkljud och bokstäfver.	Sid.
Ljud §§ 1—5	1
Stafvelser § 6	2
Vokalharmoni §§ 7, 8	3
Aksent § 9	3

II. Ljudens förändringar.

Vokalers och diftongers förändringar framför ändel-	
sens i §§ 10, 11	4
De hårda konsonanternas förmildring §§ 12, 13 . . .	4

Ordböjningslära.

Stam och ändelse § 14	7
---------------------------------	---

I. Nomen.

A) Substantivs och adjektivs deklination.

Böjningsmönster § 15	7
Ordstam § 16	10
Pluralstam § 17	11
Kasus §§ 18—26	13
Allmänna anmärkningar § 27	17

B) Adjektivs komparation. §§ 28, 29

C) Räkneord.

Enkla räkneord § 30	19
Sammansatta räkneord § 31	21
Räkneordens böjning § 32	24
Bråktal § 33	26

D) Pronomen.

1) Personliga pronomen § 34	27
Possessivsuffix §§ 35, 36	27

	Sid.
Reflexivpronomen § 37	29
Reciprokt pronomen § 38	29
2) Demonstrativpronomen § 39	29
3) Interrogativpronomen § 40	30
4) Relativpronomen § 41	31
5) Indefinita pronomen § 42	32
Pronominaler § 43	33
 II. Verb.	
Böjningsformer §§ 44—47	35
Böjningsmönster § 48	36
Ordstam §§ 49—51	50
Personal §§ 52—62	51
Impersonal § 63—69	57
Perifrastiskt presens och imperfekt § 70	59
Allmänna anmärkningar § 71	60
 III. Partiklar.	
A) Adverb. §§ 72, 73	61
B) Postpositioner och prepositioner. § 74	63
C) Konjunktioner. § 75.	64
D) Interjektioner. § 76	65
Öfningsexempel (ordnade efter nominal- och verbalstammar- nas beskaffenhet)	66.

Rättelser och tillägg.

Sid. 4, raden 1 står: vokaljudet, läs: vokalljudet

„ 8, „ 20 „ /e „ /e'
 „ 11, „ 27 „ kinahme „ kinahmi och kinahme
 „ 19, „ 18 tillägges: Öfn. 2 α, 8.

Elementarlära.

I. Språkljud och bokstäfver.

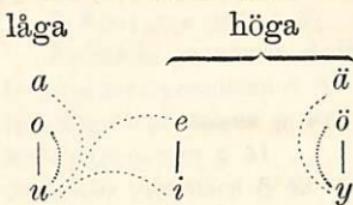
§ 1. Finska språket har 22 ljud:

- 1) Vokaler: *a, e, i, o, u, y, ä, ö*.
- 2) Konsonanter: *d* (= svagt r), *h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v*, äng-ljudet och aspirationen (').

Anm. 1. Hvarje språkljud i finskan, utom äng-ljudet, betecknas med sin särskilda bokstaf. Kort ljud, vokal eller konsonant, tecknas med enkel, långt ljud, vokal eller konsonant, med dubbel bokstaf; t. ex. *taakka* börda, *taakan* bördans, *taakkana* såsom börda, *takana* bakom; *tuli* eld, *tuuli* vind; *kylä* by, *kyllä* nog. Kort äng-ljud, som förekommer endast framför *k*, beteckritas med *n*, långt äng-ljud med *ng*; t. ex. *henki* ande, *hengen* andens. Aspirationen, som förekommer i slutet af vissa ord, betecknas endast i språkvetenskapliga arbeten. Om aspirationens uttal jämför följande ex.: *käske' pojан tulla' tünne'* (uttalas: käske^m pojан tullat tänne^h); *anna' minulle'* (anna^m minulle^h); *hän antaa olla': hän ei voi' antaa' olla'* (*hän antaa olla^h*: hän ei voi | antaa | olla^h).

Anm. 2. I låneord anträffas isynnerhet följande främmande ljud och bokstäfver: *b, c, d, f, g, q, x, z, å, sh (sch)*.

§ 2. Af vokalerna äro:

§ 3. Af konsonanterna äro:

hårda	milda
<i>k</i>	<i>äng-ljudet</i> <i>h' j</i>
<i>t</i>	<i>n s d r l</i>
<i>p</i>	<i>m v.</i>

§ 4. Finska språkets diftonger äro (jämför § 2):

- 1) *uo, ie, yö;*
- 2) *au, ou, eu, iu;*
- 3) *äy, öy;*
- 4) *ai, oi, ui; ei; üi, öi, yi.*

Anm. Endast diftonger på *i* kunna förekomma i andra stafvelser än ordets första; t. ex. *kie-li-en* språkens (icke: *kie-lien*), *käyt-tä-y-tyi* uppförde sig (icke: *käyt-täy-tyi*).

§ 5. De diftonger, hvilka uppstå af stammens korta slutvokal och ändelsens *i*, äro korta. Alla öfriga diftonger äro långa. Ex. *kirja-issa*: *kirjoissa* (kort *oi*) i böcker; *maa-issa*: *maissa* (långt *ai*) i länder; *korkea-issa*: *korkeissa* (långt *ei*) i höga; *talo-en*: *taloin* (långt *oi*) gårdarnas.

Stafvelser.

§ 6. I början af en stafvelse kan endast *ett* kort konsonantljudstå. Till följd häraf delas t. ex. orden *risti* kors, *myrsky* storm, i stafvelserna: *ris-ti*, *myrs-ky* (icke: *ri-sti*, *myr-sky*).

Anm. I lâneord kunna dock flere konsonanter förekomma i början af första stafvelsen; t. ex. *professori* professor.

Vokalharmoni.

§ 7. I ett osammansatt finskt ord förekomma antingen 1) endast låga vokaler; eller 2) endast höga vokaler; eller ock 3) *e*, *i* jämte låga vokaler. Ex. 1) *talo* gård; 2) *kylä* by, *järvi* sjö; 3) *kerta* gång, *ilo* glädje.

§ 8. Alla de ändelser och anhangspartiklar, hvilka innehålla någon annan vokal än *e* eller *i*, hafva dubbel form: en med låg och en med hög vokal; formen med låg vokal användes, om ordet har någon låg vokal, formen med hög vokal, om alla vokaler i ordet äro höga. Ex. *talo-ssa* i gården, *ilo-lla* med glädje, *järve-ssä* i sjön; *talo-lle* till gården, *ilo-lle* åt glädjen, *järve-lle* till sjön.

Aksent.

§ 9. Aksenten eller tonvikten i finska ord är af två slag: en starkare eller **hufvudaksent** (') och en svagare eller **biaksent** (''). Hufvudaksenten faller alltid på ordets första stafvelse, biaksenten på den tredje eller fjärde och vidare på hvarannan stafvelse, utom den sista. På fjärde stafvelsen kan biaksenten falla endast i fem- och flerstafviga ord, hvilkas tredje stafvelse är kort. Ex. *kátuu* han ångrar sig, *kátuva* den ångrande, *kátumáton* den obotfärdiga, *kátumáttoman* den obotfärdigas, *kátumáttomuus* obotfärdighet, *kátumáttomiuudellånsa* genom sin obotfärdighet; *kátoàva* förgänglig, *kátoamáton* oför-gänglig, *kátoamáttomåssa* i det oför-gängliga.

Anm. I sammansatta ord bibehålls endast den första sammansättningsledens hufvudaksent oförändrad; de öfriga förvandlas till biaksenter. Ex. *kóulupòika* skolgosse.

II. Ljudens förändringar.

Vokalers och diftongers förändringar framför ändelsens *i*.

§ 10. Stommens långa vokaler och diftonger förvandlas alltid framför ändelsens *i*; af de korta vokalerna äro *a*, *ä*, *i*, *e* föränderliga, *o*, *ö*, *u*, *y* oföränderliga.

§ 11. Följande ljud förvandlas framför ändelsens *i* alltid på samma sätt:

1) *e* bortfaller; t. ex. *järve-i-llä*: *järvillä* på sjöar; *tule-i-n*: *tulin* jag kom.

2) **Långa vokaler** förkortas; t. ex. *maa-i-ssa*: *maissa* i länder.

3) Af diftongerna *uo*, *ie*, *yö* och ändelsens *i* uppstår *oi*, *ei*, *öi*; t. ex. *suo-i-sta*: *soista* från kärren; *tie-i-llä*: *teillä* på vägarna; *yö-i-n*: *öin* om nätterna, *syö-i-n*; *söin* jag åt.

4) I **diftonger** på i sammansmälter detta *i* med ändelsens *i*; t. ex. *tiistai-i-den*: *tiistaiden* tisdagarnas.

Anm. 1. Ang. förändring af vokalerna *a*, *ä* och *i* framför ändelsens *i* se §§ 17, 28, 53, 56.

Anm. 2. Stommens långa *ii* och ändelsens *i* sammansmälta vanligen till *ii*; i tvåstafviga ord kan dock ändelsens *i* med stommens långa *ii* bilda diftongen *ei*; t. ex. *kaunii-i-na*: *kauniina* och *kauneina* såsom vackra. I öfriga fall förenas ändelsens *i* med det kvarstående vokalljudet, som omedelbart föregår detsamma, till diftong. Ex. *maa-i-ssa*: *maissa* (2 stafvelser) i länder, *korkea-i-ssa*: *korkeoissa* (4 stafvelser) och *korkeissa* (3 stafvelser) i höga.

De hårda konsonanternas förmildring.

§ 12. Då stommens slutstafvelse består af en hård konsonant (*k*, *t*, *p*) och därpå följande kort vokal eller kort diftong, förmildras den hårda konso-

nanten, om efter det korta vokaljudet ett konsonantljud tillkommer i samma stafvelse. Ex. *lauta* bräde: *laudasså*, (*lautoi-ssa:*) *laudoissa*; *takki* rock: (*takkei-ssa:*) *takeissa*. — Däremot: *lauta-an*: *lautaan*, *lautaen*: *lau-tain*, *takkei-en*: *takkein*.

En hård konsonant förmildras icke efter en annan hård konsonant eller *s*. Ex. *matka* resa: *matkan*; *konsepti* koncept: *konseptin*; *risti* kors: *ristin*.

Anm. Äfven i början af nästsista stafvelsen, om den icke är den första i ordet, kan en hård konsonant förmildras; dock ej i stammar på *-ise*. Denna förmildring har likvälför siggått redan i ordets konsonantstam (se §§ 14, 16, 49). Ex. *tytär* (konsonantstam) dotter: *tyttäre-n*; *puhjeta'* (konsonantstam *puhjet*) spricka: *puhkea-n*; — men *entinen* forne, vokalstam *entise*: konsonantstam *entis*.

§ 13. Förmildringarna.

1) **De långa konsonantljuden förkortas** (*kk*: *k*: *tt*: *t*; *pp*: *p*). Ex. *takki* rock: *takin*; *ottaa* taga: (*otta-n*) *otan*; *pappi* präst: *papin*.

2) **Kort k** efter äng-ljud blir äng-ljud (*nk*: *ng*); efter andra ljud **bortfaller** *k*. Ex. *kaupunki* stad: *kaupungin*; — *vika* fel: *vian*; *jalka* fot: *jalan*; *arka* rädd: *aran*.

Undantag. a) *k* mellan två *u* eller två *y* öfvergår till *v*. Ex. *luku* läsning, kapitel: *luvun*; *kyky* förmåga: *kyvyn*.

b) *k* efter *h* **kvarstår** i trestafviga ord och i de tvåstafviga, hvilkas första stafvelse har en lång vokal eller diftong, samt ofta äfven i andra ord. Ex. *suurehko* ganska stor: *suurehkon*; *keuhko* lunga: *keuhkon*; *nahka* hud: *nahkan* och *nahan*.

c) $\{-lkä, -lke\}$ bli $\{-ljä, -lje,$
 $-rkä, -rke\}$ $\{-rjä, -rje.$

Ex. *selkä* rygg: *seljän*; *järki* förnuft:
(järke-n) *järjen*.

3) **Kort t** efter *n*, *l*, *r* (*nt*: *nn*,
lt: *ll*, *rt*: *rr*); efter andra ljud förmildras *t* till **d**. Ex.
ranta strand: *rannan*; *ilta* kväll: *illan*; *kerta* gång:
kerran; — *katu* gata: *kadun*; *tahto* vilja: *tahdon*.

4) **Kort p** efter *m* blir **m** (*mp*: *mm*); efter andra
ljud förmildras *p* till **v**. Ex. *parempi* bättre: (*pa-*
rempa-n) *paremman*; — *lupa* lof: *luvan*; *halpa* billig:
halvan.

 Samma hårda konsonantljud för-
mildras i samma ord alltid på samma sätt
(i enlighet med förmildringen i grundfor-
men). Ex. *arka* rädd: *aran*, *arempi*, *arin*;
märkä våt: *märjän*, *märjemi*, *märjin*; *sulka*
fjäder: *sulan*, *sulilla*.

Ordböjningslära.

§ 14. **Ordstammar**, hvilka tillika med **böjningsändelser** bilda de olika böjningsformerna, erhållas från ordens grundformer (se §§ 16 och 49).

Hvarje ord i finskan har en ordstam, som slutar med vokal och kallas **vokalstam**; många ord hafva dessutom en annan ordstam, som ändas på konsonant, **konsonantstam**. Ex. *talo* gård, *talo-n*, *talo-a*; *sano-a'* säga, *sano-n*, *sano-koon*; — *kirves* yxa, *kirvee-n*, *kirves-tä*; *peljätä'* frukta, *pelkää-n*, *peljät-köön*.

Anm. De böjningsändelser, med hvilka olika böjningsstammar (pluralstam, imperfektstam m. m.) bildas, kallas böjningsformernas **tecken**. Ex. *kukka-i-lla*: *kukki-lla*: *kukilla* med blommor, ordstam *kukka*, pluraltecknen *i*, pluralstam *kukki*, kasusändelse *-lla*.

I. Nomen.

A) Substantivs och adjektivs deklination.

§ 15. Finska språkets nomen deklineras i tvänne numerus, singularis och pluralis, samt 15 kasus, hvilkas namn, ändelser och förnämsta betydelser synas af följande böjningsmönster:

	<i>Sing.</i>	<i>Plur.</i>	<i>Singularis.</i>
<i>Nominativ</i>	—	<i>t</i>	korkea vuori
<i>Akkusativ</i>	{ — <i>n</i>	<i>t</i>	{ korkea vuori korkea- <i>n</i> vuore- <i>n</i>
<i>Genetiv</i>	<i>n</i>	{ <i>i-en</i> <i>i-den, i-tten</i> <i>en (in)</i> <i>ten</i>	korkea- <i>n</i> vuore- <i>n</i>
<i>Essiv</i>	<i>na, nä</i>	<i>i-na, i-nä</i>	korkea- <i>na</i> vuore- <i>na</i>
<i>Partitiv</i>	{ <i>a, ä</i> <i>ta, tä</i>	{ <i>i-a, i-ä</i> <i>i-ta, i-tä</i>	{ korkea- <i>a</i> vuor- <i>ta</i> korkea- <i>ta</i> vuor- <i>ta</i>
<i>Translativ</i>	<i>ksi</i>	<i>i-ksi</i>	korkea- <i>ksi</i> vuore- <i>ksi</i>
<i>Inessiv</i>	<i>ssa, ssä</i>	<i>i-ssa, i-ssä</i>	korkea- <i>ssa</i> vuore- <i>ssa</i>
<i>Elativ</i>	<i>sta, stä</i>	<i>i-sta, i-stä</i>	korkea- <i>sta</i> vuore- <i>sta</i>
<i>Illativ</i>	{ — <i>n</i> <i>h-n</i> <i>seen</i>	{ <i>i-in</i> <i>i-hin</i> <i>siin</i>	korkea- <i>an</i> vuore- <i>en</i>
<i>Adessiv</i>	<i>lla, llä</i>	<i>i-lla, i-llä</i>	korkea- <i>lla</i> vuore- <i>lla</i>
<i>Ablativ</i>	<i>ltä, ltä</i>	<i>i-lta, i-ltä</i>	korkea- <i>ltä</i> vuore- <i>ltä</i>
<i>Allativ</i>	<i>lle</i>	<i>i-lle</i>	korkea- <i>lle</i> vuore- <i>lle</i>
<i>Abessiv</i>	<i>tta, ttä</i>	<i>i-tta, i-ttä</i>	korkea- <i>tta</i> vuore- <i>tta</i>
<i>Komitativ</i>	<i>i-ne</i>	<i>i-ne</i>	korkei- <i>ne</i> vuori- <i>ne</i> (nsa)
<i>Instruktiv</i>	<i>n</i>	<i>i-n</i>	korkea- <i>n</i> vuore- <i>n</i>

Finskan saknar artikel och genus.

*Pluralis.*korkea-*t* vuore-*t*

(subjekt)

korkea-*t* vuore-*t*

(objekt)

{ korkei-*den*(*i-tten*) vuori-*en*
korkea-*in* vuor-*ten*korkei-*na* vuori-*na*

såsom

korkei-*ta* vuori-*a*

(en del af)

korkei-*ksi* vuori-*ksi*

(obestämdt)

(förvandling)

korkei-*ssa* vuori-*ssa*

i (det inre af)

korkei-*sta* vuori-*sta*

ifrån (det inre af)

korkei-*hin* vuori-*in*

in i

korkei-*lla* vuori-*lla*

på, med

korkei-*lta* vuori-*lta*

från (det yttre af)

korkei-*lle* vuori-*lle*

på, åt

korkei-*tta* vuori-*tta*

utan

korkei-*ne* vuori-*ne*(nsa)

jämte

korkei-*n* vuori-*n*

medels

Sing.{ ett högt bärg
det höga bärget

höga bärg

{ ett högt bärg
det höga bärget

höga bärg

{ ett högt bärgs
det höga bärgets

höga bärgs

{ det höga bärgens

de höga bärgens

Plur.

höga bärge

de höga bärgen

Ordstam.

(Från nominativ och genetiv i singularis.)

§ 16. 1. Om nominativen ändas på vokal (eller diftong), är nominativformen ordets **enda stam**.

Undantag:

a) Tvåstafviga ord på *i*, hvilka i genetiv hafva *e* i stället för *i*.

1) Om *i* föregås af *k*, *p*, *v* eller *ht*, erhålls ordets **enda stam** genom att förvandla *i* till *e*. Ex. *joki*, *joen* flod: *joke-a*. — Öfn. 1.

2) Om *i* föregås af någon annan konsonant än *k*, *p*, *v*, *m* eller *ht*, har ordet **tvänne stammar**. Vokalstammen erhålls genom att förvandla *i* till *e*; konsonantstammen genom att bortkasta *i*. I ord på *-si*, hvilkas *s* icke återfinnes i genitiven, ersättes *s* med *t*. Ex. *tuli*, *tulen* eld: *tule-en*, *tul-ta*; *varsi*, *varren* skaft: *varte-en*, *vart-ta*. — Öfn. 8, 9.

b) Flerstafviga ord på *-mpi* (komparativer). Ordets enda stam erhålls genom förvandling af *i* till *a*. Ex. *suurempi* större: *suurempa-a*. — Öfn. 2. (Se § 28.)

2. Om nominativen ändas på konsonant, har ordet **tvänne stammar**. Nominativformen är ordets konsonantstam; vokalstammen erhålls från genetiv genom att afskilja genetiv-ändelsen (*n*). Ex. *onneton*, *onnettoman* olycklig: *onneton-ta*, *onnettoma-an*. Öfn. (8) 10, 11.

Undantag göra: 1) ord på *-nen*; 2) af nomen afledda ord på *-us*, *-ys* (med föregående vokal), *-uus*, *-yys*; 3) ordningstal (se § 30); och 4) superlativer (se § 28):

Nom.	Gen.	Part.	Ill.	
1. (hevo) nen ,	- se -n	- s -ta,	- se -en.	Öfn. 8.
2. (kaune) us ,	- ude -n	- ut -ta,	- ute -en.	„ 9.
3. (neljä) s ,	- nne -n	- t -tä,	- nte -en.	„ „
4. (suur) in ,	- imma -n	- in -ta,	- impa -an.	„ 8.

 De ord, i hvilkas nominativ sista bokstafven är *e*, hafva slutaspiration och således två stammar; t. ex. *piste*, *pisteen* punkt: (*piste'-tü*:) *pistet-tü*, *pistee-seen*. — **En** stam hafva: *itse'* själf, *kolme'* tre, *kaase* brudsäta, *mukke* docka samt lâneord (namn), t. ex. *Kalle*, *Ville*.

Anm. *Onni*, *onne-a* lycka; *veli*, *velje-ä* bror; *hanhi*, *hanhe-a* gås, samt några nomen på -ksi, -psi, -tsi ha **en** stam. — **Två** stammar ha: *lapsi*, *las-ta* barn; *kypsi*, *kys-tä* mogen; *veitsi*, *veis-tä* knif; — *lumi*, *lun-ta* snö; *liemi*, *lien-tä* spad; *toimi*, *tointa* syssla. — Ang. räkneord se § 30.

En stam hafva äfven *närhi*, *närhe-ä* nötskrika, *saarni*, *saarne-a* ask, *terni*, *terne-ä* råmjölk. — **Två** stammar ha: *haaksi* (äfven *hahti*, vokalstam *hahte*), *haah-ta* fartyg; *uksi*, *us-ta* dörr; *suksi*, *sukse-a*, *sus-ta* skida; *hapsi*, *hapse-a*, *has-ta* hår; *joutsi*, *jous-ta* båge; *peitsi*, *peitse-ä*, *peis-tä* spjut; — *lahti*, *lahte-a*, *lah-ta* vik; *vyyhti*, *vyyhte-ä*, *vyyh-tä* härfva; — *loimi*, *loin-ta* (*loime-a*) ränning; *soimi*, *soin-ta* (*soime-a*) krubba; *niemi*, *nieme-ä*, *nien-tä* udde; *tuomi*, *tuomea* (*tuon-ta*) hägg; *taimi*, *taime-a* (*tain-ta*) tälning. — *Kinahmi* skum, skummande fors, har stammen *kinahme*.

Pluralstam.

§ 17. Pluraltecknet *i* fogas till ordets vokalstam. Ordstammens förändringar:

1. **a**, **ä** förvandlas till **o**, **ö** eller bortfalla enligt följande regler.

a) I tvåstafviga stammar förvandlas slutvokalen **a** till **o**, om ordets första vokal-

ljud är *a* eller *e* eller *i*. I andra tvåstafviga stammar bortfaller slutvokalen *a*. — Slutvokalen *ä* bortfaller alltid i tvåstafviga stammar. Ex. *kirja* bok: *kirjoissa*; *tupa* stuga: *tuvissa*; *päivü* dag: *päivi-nä*. Öfn. 3, 1.

Anm. *Suola* salt: *suoloissa*; *puola* lingon: *puoloissa*. — *Saama*, *saava*, *saaja* (af *saada* fä): *saami-lla* o. s. v.; likaså *naima* o. s. v. (af *naida* gifta sig).

β) I flerstafviga stammar förvandlas slutvokalen *a* till *o* och *ä* till *ö*, om föregående stafvelsens enda vokal är *i* eller om *a*, *ä* föregås af ett långt konsonantljud eller tvänne kontonanter, af hvilka ingendera är *m* eller *v*. — I andra flerstafviga ord bortfaller *a*, *ä* vanligen*). Ex. *asia* sak: *asioissa*; *harakka* skata: *harakoi-lla*; *leiviskü* lispund: *leivisköi-llä*; — *hedelmä* frukt: *hedelmi-llä*. — Öfn. 4, 2, 5.

Anm. *Isäntä* husbonde: *isänni-llä*; *emäntä* värdinna: *emänni-llä*; *tavara* vara: *tavaroi-lla*; *pakana* hedning: *pakanoi-lla*; (*emisä* hona: *emisi-ä*).

— Ang. räkneord (*kahdeksan* åtta m. fl.) se § 30.

2. *i* förvandlas till *e*. Ex. *takki* rock: (*takki-i-lla*) *takei-lla*. Öfn. 3, 4.

3. Förändringar af *e*, läng vokal och diffong (se § 11). — Öfn. 1, 8 (9), 10; 6, 7, 11.

4. *t* förvandlas till *s*:

a) i de tvåstafviga stammar på *e*, hvilkas nominativ i sing. ändas på *-si*; — plural-

*) *A*, *ä* bortfaller alltid i afledningar och böjningsformer på *-ma*, *-va*, *-isa*, *-mpa* (samt i flerstafviga vokalstammar på *-ha*). Öfn. 2.

stammen är lik nom. sing. Ex. *varsi* skaft, (*varte-i-lla:*) *varsi-lla*. Öfn. 9.

b) I stammar af följande slag:

1. (kaune)**ute**-en, **-uksi**-in (Afledda af nomen; -us, -ys *), -uus, -yys). Öfn. 9.
2. (ueljä)**nte**-en, **-nsi**-in (Ordningsstal.) "

Kasus.

§ 18. Kasusformerna bildas i allmänhet i singularis af ordets vokalstam och i pluralis af pluralstammen.

§ 19. **Nominativ** i pluralis bildas alltid af ordets vokalstam, t. ex. *kukka* blomma, (*kukka-t:*) *kukat*.

§ 20. **Akkusativen** är i singularis lik nominativen eller har ändelsen *n*; i pluralis är ackusativen alltid lik nominativen.

§ 21. **Genetiv** i pluralis bildas:

1) af alla pluralstammar

a) med ändelsen **-en** efter kort *i* och kort diftong med föregående konsonant. — Diftongens *i* förvandlas till *j*, utom i diftongen *ei*, som med ändelsens *e* förenas till långt *ei*. Ex. *kivi* sten, *kivie-n*; *kirja* bok, (*kirjoi-en:*) *kirjojen*; *takki* rock, (*takkei-en:*) *takkein*. — Öfn. 1—4, 8, 9.

b) med ändelsen **-den** och **-tten** efter andra ljud. Ex. *ansio* förtjänst, *ansioi-den*, *ansiötten*; *kaunis* vacker, *kaunii-den*, *kaunii-tten* samt *kaunei-den*, *kaunei-tten*; *korkea* hög, *korkei-den*, *korkei-tten*. — Öfn. 5—7, 10, 11.

 § 23, Anm. 2 (*harakoi-den* o. s. v.).

*) Med föregående vokal.

Dessutom kan genetiv i pluralis bildas af singularstammar, nämligen:

2) af singularstammar på kort vokal, utom *e*,

med ändelsen *-en*, hvars *e* bibehålls, om slutvokalen är *i*, men med andra slutvokaler förenas till lång diftong på *i*. Ex. *risti* kors, *risti-en*; *kirja* bok, (*kirja-en*:) *kirjain*. Öfn. 1—5.

Anm. Hos ord, som hafva endast *en* stam på kort *e*, bildas gen. plur. någon gång af denna stam; t. ex. *tähti* stjärna, (*tähte-en*:) *tähtien*, vanligen *tähtien*.

3) af alla konsonantstammar

med ändelsen *-ten*. Ex. *vuori* bärg, *vuor-ten*.

Framför *t* förvandlas aspirationen till *t*, t. ex. *piste'* punkt, (*piste'-ten*:) *pistetten*. — Öfn. 8—11.

Anm. *T-* (*d-*) och *e*-ljuden i ändelserna för gen. plur., liksom *t*-ljudet i ändelsen för *nom.* (och *ackus.*) plur., höra egentligen icke till kasusändelsen, utan till pluraltecknet, af hvilket tvänne former ofta på samma gång förekomma i gen. plur. Ex. *kuusi* gran, gen. plur. *kuusten* af *kuus(e)-te-n*; *maa* land, gen. plur. *maitten* och *maitten* af *maa-i-te-n*.

§ 22. **Essiv** i singularis bildas äfven af konsonantstammar, dock ej af stammar på *-us* och *-ut*. — Ex. *kaunis* vacker, *kaunii-na*, *kaunis-na*; *kirjoitus* skrifvelse, *kirjoitukse-na* (icke: *kirjoitus-na*). — Aspirationen och *t* förvandlas framför *n* till *n*; t. ex. *vuosi* år, *vuotena*, (*vuot-na*) *vuonna*.

Anm. Af enstafviga konsonantstammar bildas ess. sing. vanligen blott hos följande ord: *vuosi* år, *vuon-na*, *vuote-na*; *täysi* full, *täyn-nä*, *täyte-nä*; *uusi* ny, *uute-na*, *uun-na*; *mies* man, *miehe-nä*, *mies-nä*; *lapsi* barn, *lapse-na*, *las-na*; *toinen* den andre, en annan, *toise-na*, *toisna* och *toissa*; *sällan*: hos andra ord på *-nen* samt hos *nuori* ung, *nuore-na*, *nuor-na*; *pieni* liten, *piene-nä*, *pien-nä*; *tyyni* lugn, *tyyne-nä*, *tyyn-nä*; *neiti* fröken, *neite-nä*, *nein-nä*.

§ 23. **Partitiv.** Hos ord med två stammar bildas partitiv i singularis af konsonantstammen (hos superlativer äfven af vokalstammen).

Ändelserna för partitiv (i singularis och pluralis) äro:

a) -*a*, -*ä* efter kort vokal och kort diftong med föregående konsonant. Framför denna ändelse förvandlas diftongens *i* till *j*. Ex. *kirja-a* bok, *kirjoi-a*: *kirjoja*; *takki* rock, *takkei-a*: *takkeja*; *vuori* bårg, *vuori-a*. — Öfn. 1—4 (8, 9).

-*a*, -*ä* förenas med slutvokalerna *a*, *ä* till långa vokaler (*aa*, *ää*); t. ex *kirja-a*: *kirjaa*.

β) -*ta*, -*tä* efter andra ljud. Ex. *ansio* förtjänst, *ansio-ta*, *ansioi-ta*; *maa* land, *maa-ta*, *mai-ta*; *vuori* bårg, *vuor-ta*. — Öfn. 5—11.

Aspirationen förvandlas framför *t* till *t*; t. ex. *este'* hinder, (*este'-tä*:) *estettä*.

Anm. 1. I **trestafviga singularstammar** på kort *a*, *ä* med föregående vokal användes som ändelse för partitiv såväl -*a*, -*ä* som -*ta*, -*tä*. Ex. *korkea* hög, *korkea-a*, *korkea-ta*; *tärkeä* viktig, *tärkeä-ä*, *tärkeä-tä*, — Öfn. 5.

I **trestafviga singularstammar** på *a*, *ä*, *o*, *ö* med föregående konsonant kan som ändelse för partitiv användas, utom -*a*, -*ä*, äfven -*ta*, -*tä*; likaså i **fyratrafviga stammar** på *a*, *ä*, *o*, *ö* med föregående konsonant, om stammens nästsista stafvelse slutar med kort vokal. Ex. *ystävä* vän, *ystävä-ä* (vanl.), *ystävä-tä*; *vahinko* skada, *vahinko-a* (vanl.), *vahinko-ta*; *luettelo* förteckning, *luettelo-a* (vanl.), *luettelo-ta*; *ajattelija* tänkare, *ajattelija-a*, *ajattelija-ta*. — Däremot: *annettu* gifven, *annettu-a* (icke: *annettuta*); *kuvernööri* guvernör, *kuvernööri-ä*; *petäjikkö* tallskog, *petäjikkö-ä*. — Öfn. 2, 4.

Anm. 2. I **trestafviga pluralstammar** på kort diftong med föregående konsonant (isynnerhet *j*) användas som ändelser för genetiv och partitiv, utom -*en* och -*a*, -*ä*,

ofta äfven *-den*, *-tten* och *-ta*, *-tä*, hvilka förorsaka förmildring af sista stafvelsens hårda konsonant. Likaså i **fyra- och flerstafviga** stammar på kort diftong med föregående konsonant, om nästsista stafvelsen slutar med kort vokal. Ex. *harakka* skata, (*harakkoi-en:*) *harakkojen*, (*harakkoi-den:*) *harakoiden*, *harakoitten*, (*harakkoi-a:*) *harakkoja*, (*harakkoi-ta:*) *harakoita*; *hakija* sökande, *hakijoi-den*, *-tten* (sällan: *hakijoi-en*: *hakijojen*), *hakijoi-ta* (sällan: *hakijoi-a*: *hakijoja*); *ajaja* kusk, *ajajoi-den*, *-tten* (icke: *ajajoi-en*: *ajajojen*), *ajajota* (icke: *ajajoi-a*: *ajajoja*); *ajattelija* tänkare, *ajattelijoi-den*, *-tten* (sällan: *ajattelijoi-en*: *ajattelijojen*), *ajattelijoi-ta* (sällan: *ajattelijoi-a*: *ajattelijoja*). — Däremot: *kuvernööri* guvernör, (*kuvernöörei-en:*) *kuvernöörein* (icke: *kuvernöörei-den*; *kuvernöörei-ä:*) *kuvernöörejä* (icke: *kuvernöörei-tä*); *nominatiivi* nominativ, (*nominatiivei-en:*) *nominatiivein* (icke: *nominatiivei-den*; *nominatiivei-a:*) *nominatiiveja* (icke: *nominatiivei-ta*); *petäjistö* tallskog, (*petäjistöi-en:*) *petäjistöjen* (icke: *petäjistöi-den*). — Öfn. (2 β) 4.

§ 24. Illativens ändelser äro:

a) efter kort vokal: **vokalförlängning och -n.** Ex. *tuli* eld, *tule-en*, *tuli-in*; *kirja* bok, *kirja-an*; *tärkeä* viktig, *tärkeä-än*. — Öfn. 1—5, 8—10.

b) efter andra ljud: ***h-n*** och emellan dem stammens sista vokalljud (förkortadt, om det är långt). Ex. *kirja* bok, *kirjoi-hin*; *maa* land, *maahan*; *tärkeä* viktig, *tärkei-hin*. — Öfn. 3—6, 10.

Undantag. De två- och flerstafviga stammar, hvilkas slutvokal är lång, hafva i ill. sing. *-seen* och i ill. plur. *-siin* (eller *-h-n*). Ex. *vapaa* fri, *vapaa-seen*, *vapai-siin* (*vapai-hin*); *terve* frisk, *tervee-seen*, *tervei-siin* (*tervei-hin*). — Öfn. 7, 11.

Anm. I poetiskt språk brukas hos ord med två stammar i stället för stammens långa slutvokal tvätte korta vo-

kaler, åtskilda genom ett *h* (i enlighet med ordets ursprungliga gestalt). Dessa ord hafva i illativ *-sen* och *-sin*; alla öfriga ord *-h-n*. Ex. *terve* frisk, *tervehe-n* (part. plur. *tervehi-ä*, gen. *tervehi-en*) ill. *tervehe-sen*, *tervehi-sin*; *talo* gård, ill. *talo-hon*. — I stället för ändelserna *-seen*, *-siin* brukas i skriftspråket äfven *-sen*, *-sin*. Ex. *vapaa* fri, *vapaa-sen*, *vapai-sin*.

§ 25. **Komitativ** i singularis bildas alltid af ordets pluralstam.

§ 26. **Essiv**, **partitiv** och **translativ** äro ursprungligen allmänna lokalkasus, t. ex. *ulkona* ute, *ulkoa* utifrån, *ulos* (forkortad translativ) ut; — **inessiv**, **elativ** och **illativ** äro inre lokalkasus, **adessiv**, **ablativ** och **allativ** yttre lokalkasus. Jämför *kotona* hemma: *kirkossa* i kyrkan: *kirkolla* i närheten af kyrkan.

Allmänna anmärkningar.

§ 27. 1. Flere substantiv på *-le'*, *-re'* (gen. *-leen*, *-reen*) hafva kortare biformer på *-l*, *-r* (gen. *-len*, *-ren*); t. ex. *kantele*, *-leen*: *kannel*, *kantelen*. — Äfven många andra ord hafva olika grundformer och således äfven olika ordstammar. Ex. *tavu* stafvelse: *tavuu*: *tavut*, *tavue-n*; *pihti* klyka, *pihdi-n*: *pihde-n*.

2. Många substantiv hafva endast pluralis („pluralia tantum“). Ex. *sakset* sax, *häät* bröllop, *peijaiset* graförl.

3. Af flere substantiv, hvilka uttrycka tillstånd, äro endast några få kasus i bruk; t. ex. *nukuksissa*, *nukuksista*, *nukuksiin* (*olla nukuksissa* = vara i sofvande tillstånd, sovva).

4. Oböjliga adjektiv äro: *aika* (*aimo*) duktig, *ensi* första, *eri* skild, *kelpo* förträfflig, *koko* hel, *nyky* nuvarande, *pikku* liten, *viime* sistförfluten. Ex. *koko talossa* i hela gården.

5. I ett sammansatt ord böjes endast den sista ledens, ifall ordet icke är sammansatt af ett adjektiv och substantiv, af hvilka det förra är attribut till det senare. Ex. *valtiopäivä-mies* landtdagsman, *valtiopäivä-miehen*; *omantuonto* samvete, *omantunnon*.

B) Adjektivs komparation.

§ 28. Komparativ och superlativ bildas alltid af adjektivets vokalstam.

Komparativens ändelse i nom. sing. är **-mpi**, i stammen **-mpa**. — I tvåstafviga ordstammar förvandlas slutvokalen **a**, **ä** till **e**. Ex. *köyhä* fattig, *köyhe-mpi*; *viisas* vis, *viisaa-n*, *viisaa-mpi*.

Superlativens ändelse i nom. sing. och konsonantstommen är **-in**, i vokalstammen **-impa**, framför hvilka alla föränderliga korta vokaler (*a*, *ä*, *e*, *i*) bortfalla och långa vokaler förkortas (se § 11). Ex. *köyhä* fattig, *köyh-in*; *viisas* vis, *viisa-in*.

		<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>
<i>-o, -ö</i>	iso stor	iso-mpi	iso-in
<i>-u, -y</i>	tyly tvär (tarkka noggrann)	tyly-mpi tarke-mpi	tyly-in tark-in
<i>-a</i>	märkä våt	märje-mpi	märj-in
<i>-ä</i>	lihava fet (terävä hvass)	lihava-mpi terävä-mpi	lihav-in teräv-in
<i>-i</i>	siisti (gen. -in) snygg (pieni (g. -en) liten)	siisti-mpi piene-mpi	siist-in pien-in
<i>-e</i>	punainen (g. -sen) röd ohut (g. ohuen) tunn rikas (g. rikkaan) rik kaunis(g.-niin) vacker	punaise-mpi ohue-mpi rikkaa-mpi kaunii-mpi	punais-in ohu-in rikka-in kauni-in (kaune-in)

§ 29.

Hyvä god	parempi	paras (g. parhaa-n) parhain
lyhyt (g. -yen) kort	lyhyempi lyhempi	lyhyin lyhin
moni (g. -en) mången usea	useampi	usein

paljo mycken	enempi	enin
pitkä lång	{ pitempi pidempi	pisin.

Anm. 1. Oböjliga adjektiv kompareras icke; t. ex. *aika* duktig, *kelvo* oduglig. — Jämför: *kelvo*, komparativ och superlativ af ordet *kelvollinen* (= *kelvo*): *kelvolli-semphi*, *kelvollisin*.

Ordet *vasempi*, som förekommer endast i komparativform, har såsom nominativ (och konsonantstam) ofta äfven *vasen*; vokalstammen *vaseme* brukas sällan.

Anm. 2. Vissa substantiv (och adverb), som beteckna rum och tid, hafva komparativ (i lokalkasus). Ex. *ranta* strand, *rannempana*, *rannempaa*, *rannemmaksi* (-mmas) (på, från, till ett ställe) närmare stranden; *tän-nempänä*, *-mpää*, *-mmäksi* (-mmäs).

Anm. 3. Komparativ- och superlativformerna böjas regelbundet (superlativens part. sing. har både *-impaa* och *-inta*; se § 23).

C) Räkneord.

Enkla räkneord.

§ 30. Af finska språkets **grundtal** äro följande enkla: de tio första (1—10) samt *sata* hundra, *tuhat* 1. *tuhannen* tusen (stammar: *tuhante-*, *tuhat-*, *tuhansi-*) och *miljoona* (pluralstam *miljooni-*).

Ordningstal, som bildas af grundtalens vokalstam, hafva följande ändelser:

Nom.	Gen.	Ill.	Part.	Ill. plur.
(neljä)- <i>s</i> ,	- <i>nne-n</i> :	- <i>nte-en</i> ,	- <i>t-tä</i> ,	- <i>nsi-in</i> .

Märk: *ensimmäinen* (-sen), *toinen* (-sen) och *kolmas*.

	Grundtal.			Ordningstal
Nom.	Gen.	Ill.	Part.	Ill. plur.
1 yksi,	yhde-n	<i>yhde-en</i> ,	<i>yh-tä</i> ,	<i>yhst-in</i> ,
2 kaksi,	kahde-n	<i>kahde-en</i> ,	<i>kah-ta</i> ,	<i>kaksi-in</i> ,
3 kolme,	kolme-n	<i>kolme-en</i> ,	<i>kolme-a</i> ,	<i>kolma-s</i> , -nnen.
4 neljä,	neljä-n	<i>neljä-än</i> ,	<i>neljä-ä</i> ,	<i>neljä-s</i> , -nnen.
5 viisi,	viide-n	<i>viide-en</i> ,	<i>viid-tä</i> ,	<i>viisi-in</i> ,
6 kuusi,	kuude-n	<i>kuude-en</i> ,	<i>kuut-ta</i> ,	<i>kuusi-in</i> ,
7 seitsemän,	seitsemän	<i>seitsemä-än</i> ,	<i>seitsemä-ä</i> ,	<i>seitsemä-in</i> ,
8 kahdeksan,	kahdeksan	<i>kahdeksa-an</i> ,	<i>kahdeksa-a</i> ,	<i>kahdeksa-s</i> , -nnen.
9 yhdeksän,	yhdeksän	<i>yhdeksä-än</i> ,	<i>yhdeksä-ä</i> ,	<i>yhdeksä-s</i> , -nnen.
10 kymmenen,	kymmenen	<i>kymmenen-en</i> ,	<i>kymmen-tä</i> ,	<i>kymmenen-in</i> ,

Anm. I sammansatta ord brukas i stället för kolme, neljä, seitsemän och kymmenen: *kolmi-*, *neli-*, *seitsen-*, *kymmen-*. Ex. *kolmikulmainen* trekantig, *nelipyöräinen* fyrhjulig, *seitsentähtinen* sjestjärnan, *kymmenluku* tiotal.

Sammansatta räkneord.

§ 31.

a) Sammansatta grundtal, bildade af de enkla:

11 yksitoista (gen. yhdentoista) *).	
12 kaksitoista.	
13 kolmetoista.	
14 neljätoista.	
15 viisitoista.	
16 kuusitoista.	
17 seitsemäntoista.	
18 kahdeksantoista.	
19 yhdeksäntoista.	
20 kaksikymmentä.	
21 yksikolmatta	1. kaksikymmentä-yksi.
22 kaksikolmatta	„ kaksikymmentä-kaksi.
23 kolmekolmatta	„ kaksikymmentä-kolme.
24 neljäkolmatta	„ kaksikymmentä-neljä.
25 viisikolmatta	„ kaksikymmentä-viisi.
26 kuusikolmatta	„ kaksikymmentä-kuusi.
27 seitsemänskolmatta	„ kaksikymmentä-seitsemän.
28 kahdeksankolmatta	„ kaksikymmentä-kahdeksan.
29 yhdeksänkolmatta	„ kaksikymmentä-yhdeksän.
30 kolmekymmentä.	
31 yksineljättä	„ kolmekymmentä-yksi.
32 kaksineljättä	„ kolmekymmentä-kaksi.
o. s. v.	o. s. v.
39 yhdeksänneljättä	„ kolmekymmentä-yhdeksän.
40 neljäkymmentä.	
41 yksiviidettä	„ neljäkymmentä-yksi.
o. s. v.	o. s. v.

*.) *Yksitoista* (näml. kymmentä) egentligen: en af (på) det andra tiotalet, *kunsikolmatta*: sex af (på) det tredje tiotalet.

49 yhdeksänviidettä	1. neljäkymmentä-yhdeksän.
50 viisikymmentä.	
51 yksikuudetta	1. viisikymmentä-yksi.
o. s. v.	o. s. v.
60 kuusikymmentä.	
61 yksiseitsemättä	1. kuusikymmentä-yksi
o. s. v.	o. s. v.
70 seitsemänkymmentä.	
71 yksikahdeksatta	1. seitsemänkymmentä-yksi.
o. s. v.	o. s. v.
80 kahdeksankymmentä.	
o. s. v.	
89 yhdeksänyhdeksättä	1. kahdeksankymmentä-yh-
90 yhdeksänkymmentä.	deksän.
91 yksikymmenettä	1. yhdeksänkymmentä-yksi.
92 kaksikymmenettä	1. yhdeksänkymmentä-kaksi.
o. s. v.	o. s. v.
99 yhdeksänkymmenettä	1. yhdeksänkymmentä-yh-
deksän.
(100 sata.)	
101 sata yksi.	
102 sata kaksi o. s. v.	
111 sata yksitoista o. s. v.	
121 sata kaksikymmentä-yksi	o. s. v.; t. ex.:
175 sata seitsemänkymmentä-viisi.	
200 kaksisataa.	
386 kolmesataa kahdeksankymmentä kuusi.	
1,459 tuhat neljäsataa viisikymmentä-yhdeksän.	
3,333 kolmetuhatta kolmesataa kolmekymmentä-
kolme.	
759,301 seitsemänsataa viisikymmentä-yhdeksän tu-
hatta kolmesataa yksi.	

Såsom synes, erhälles de sammansatta jämna tio-, hundra-, tusen- och miljontalens nominativ sålunda, att partitiven *kym-*

mentä, sataa, tuhatta eller *miljoonaa* ställes efter det tal, som uttrycker, huru många tio, hundra, tusen eller miljoner äro i fråga (20 kaksikymmentä, 15,000 viisitoista tuhatta).

I talen mellan de jämnna tiotalen under etthundra (11—19, 21—29, 31—39 o. s. v.) ställes enhetstalet antingen *a)* före det ordningstal i partitiv, som betecknar det närmast följande jämnna tiotalet (så alltid i talen 11—19), eller *b)* efter det grundtal, som betecknar det närmast föregående jämnna tiotalet; 21: *a)* yksikolmatta = *b)* kaksikymmentä-yksi.

I tal öfver etthundra ställas alltid de räkneord (enkla eller sammansatta), som beteckna högre tal, före de ord, som beteckna lägre. (53,642: viisikymmentä-kolme tuhatta kuusisataa neljäkymmentä-kaksi).

b) Sammansatta ordningstal.

De sammansatta ordningstalen bildas af motsvarande grundtal så, att alla enkla grundtal förvandlas till ordningstal (*yksi* nästan alltid: *yhdes, kaksi: kahdes;* se § 30). I nominativ förvandlas de partitiva sammansättningslederna *kymmentä, sataa, tuhatta* och *miljoonaa* till nominativ. (Ex. *kolmekymmentä: kolmaskymmenes;* men *yksitoista: yhdestoista*).

Sata och *tuhat* användas i sammansatta ordningstal alltid såsom oböjliga grundtal, då fråga är om *ett* hundra, *ett* tusen; t. ex. 104: *sata neljäs, sata neljännen.*

Exempel:

- 11 *yhdestoista* (gen. *yhdennentoista*).
- 12 *kahdestoista.*
- 19 *yhdeksästoista.*
- 20 *kahdeskymmenes.*
- 25 *viideskolmatta* 1. *kahdeskymmenes-viides.*
- 30 *kolmaskymmenes.*
- 39 *yhdeksäsneljättä* 1. *kolmaskymmenes-yhdeksäs.*
- 99 *yhdeksäskymmenettä* 1. *yhdeksäskymmenes-yhdeksäs.*

- (100 sadas; gen. sadannen).
- 101 **sata yhdes** (gen. sata yhdennen).
- 102 sata kahdes.
- 121 sata kahdeskymmenes-yhdes.
- 200 kahdessadas (gen. kahdennen sadannen).
- 386 kolmassadas kahdeksaskymmenes-kuudes.
- 1,000 tuhannes (gen. tuhannennen).
- 1,001 **tuhat yhdes** (gen. tuhat yhdennen).
- 1,459 tuhat neljässadas viideskymmenes-yhdeksäs.
- 3,333 kolmastuhannes kolmassadas kolmaskymmenes-kolmas.

Räkneordens böjning.

§ 32. Grundtalens ackusativ är alltid lika med nominativ, men *yksi* och *miljoona* ha regelrätt *yksi* och *yhden*, *miljoona* och *miljoonan*. I sammansatta räkneord böjes hvarje sammansättningsled, utom de partitiva ordningstal, hvilka i talen mellan de jämna tiotalen (11—19, 21—29 o. s. v.) stå efter enheten och beteckna det närmast följande jämna tiotalet (t. ex. *yksitoista*: *yhdentoista*). I öfritt böjas räkneorden regelbundet.

Exempel (21):

Singularis.

Nom. yksikolmatta	kaksikymmentä-yksi.
Ack. yksikolmatta	kaksikymmentä-yksi.
Gen. yhdenkolmatta	kahdenkymmenen-yhden.
Ess. yhtenäkolmatta	kahtenakymmenenä-yhtenä.
Part. yhtäkolmatta	kahtakymmentä-yhtä.
Tr. yhdeksikolmatta	kahdeksikymmeneksi-yhdeksi.

o. s. v.

Pluralis.

(Förekommer sällan af sammansatta grundtal mellan de jämna tiotalen.)

N. yhdetkolmatta	kahdetkymmenet-yhdet.
------------------	-----------------------

A.	yhdetkolmatta	kahdetkymmenet-yhdet.
G.	yksienkolmatta (yhtenkolmatta)	kaksienkymmenien-yksien. (kahtenkymmenten-yhten).
E.	yksinäkolmatta	kaksinäkymmeninä-yksinä.
P.	yksiäkolmatta	kaksiakymmeniä-yksiä.
Tr.	yksiksikolmatta	kaksiksikymmeniksi-yksiksi.

Singularis.

N.	yhdeskolmatta	kahdeskymmenes-yhdes.
	yhdeskolmatta	kahdeskymmenes-yhdes.
A.	yhdennenkolmatta	kahdennenkymmenennen-yh- dennen.
G.	yhdennenkolmatta	kahdennenkymmenennen-yh- dennen.
E.	yhdentenäkolmatta	kahdentalakymmenentenä- yhdentenä.
P.	yhdettäkolmatta	kahdettakymmenettä-yhdettä
Tr.	yhdenneksikolmatta	kahdenneksikymmenennek- si-yhdenneksi.

Pluralis.

N.	yhdennetkolmatta	kahdennetkymmenennet-yhdennet.
A.	yhdennetkolmatta	kahdennetkymmenennet-yhdennet.
G.	yhdensienkolmatta (yhdettenkolmatta)	kahdensienkymmenensien-yhdensien. (kahdettenkymmenetten-yhdetten.)
E.	yhdensinäkolmatta	kahdensinäkymmenensinä-yhdensinä.
P.	yhdensiäkolmatta	kahdensiakymmenensiä-yhdensiä.
Tr.	yhdensisikolmatta	kahdensiksikymmenensiksi-yhdensiksi

 I längre tal böjes vanligen endast den sista sammansättningsleden och alla öfriga sammansättningsleder ställas såsom grundtal i nom. sing. Ex. (3,445:) kolmetuhatta neljäsataa neljäkymmentä-viiden; kolmetuhatta neljäsataa neljäkymmentä-viiden; (3,440:) kolmetuhatta neljäsataa neljänkymmenen; kolmetuhatta neljäsataa neljännenkymmenen.

Bråktal.

§ 33. Enkla bråktal äro: *puoli* $\frac{1}{2}$ (deraf puolitoista, puolikolmatta o. s. v.) samt de, som afledas med ändelsen -s (gen. -ksen) af de enkla ordningstalens vokalstam; t. ex. *kolmannes* $\frac{1}{3}$, *neljännes* $\frac{1}{4}$, *kymmenes* (icke: kymmenenes) $\frac{1}{5}$, *sadannes* $\frac{1}{6}$.

Nämnaren i sammansatta bråktal erhålls af ordningstalet och ordet *osa*.

Ordningstalet ställes antingen a) i nominativ eller b) i partitiv och efterföljes af ordet *osa*, som ensamt böjes. Om bråktalets täljare står i nominativ eller ackusativ, står ordet *osa* i partitiv; annars i samma kasus som täljaren (jämför kaksikymmentä, kahdenkymmenen). Ex. ($\frac{5}{6}$): a) *viisi kuudes-osaa*, *viiden kuudes-osan*; b) *viisi kuudetta osaa*, *viiden kuudetta osan* (likaså: *puolitoista markkaa*, *puolentoista markan*).

Om bråktalets täljare utgöres af *yksi*, står ordningstalet i nominativ (a) eller böjes, såsom attribut till ordet *osa*, i samma kasus. — Täljaren (*yksi*) är alltid attribut till ordet *osa* och står således i samma kasus. Ex. ($\frac{1}{4}$) *neljäs-osa*, *neljäs-osan* (*yhden neljäs-osa*) eller *neljäs osa*, *neljännen osan* (*yhden neljännen osan*).

Exempel ($\frac{2}{5}$):

	a)	b)
Nom.	<u>kaksi</u> <u>viides-osaa</u>	<u>kaksi</u> <u>viidettä osaa</u>
Gen.	<u>kahden</u> <u>viides-osan</u>	<u>kahden</u> <u>viidettä osan</u>
Ess.	<u>kahtena</u> <u>viides-osana</u>	<u>kahtena</u> <u>viidettä osana</u>
Part.	<u>kahta</u> <u>viides-osaa</u>	<u>kahta</u> <u>viidettä osaa</u>

 Angående längre bråktal se § 32, sista stycket
Ex. $\frac{1 \ 5 \ 8 \ 0}{3 \ 4 \ 4 \ 5}$:

tuhat viisisataa *kahdeksankymmenen*
kolmetuhatta neljäsataa *neljäkymmentä viides-osan*

D) Pronomen.

§ 34. 1) **Personliga pronomen** (alla substantiva) äro: för 1 personen i sing. *minä* jag, 2 p. *sinä* du, 3 p. *hän* han, hon; plur. *me* vi, *te* i, *Ni*; *he* de.

	<i>Sing.</i>		<i>Plur.</i>
N.	<i>minä sinä hän</i>	<i>me te he</i>	
A.	<i>minä sinä hän</i>	<i>me te he</i>	
	<i>minu-n sinu-n häne-n</i>	<i>mei-dän tei-dän hei-dän</i>	
	<i>minu-t sinu-t häne-t</i>	<i>meidä-t teidä-t heidä-t</i>	
G.	<i>minu-n sinu-n häne-n</i>	<i>mei-dän tei-dän hei-dän</i>	
E.	<i>minu-na sinu-na häne-nä</i>	<i>mei-nä tei-nä hei-nä</i>	
P.	<i>minu-a sinu-a häntä</i>	<i>mei-tä tei-tä hei-tä</i>	
o. s. v. af stammarna:			
	<i>minu- sinu- häne-</i>	<i>mei- tei-</i>	<i>hei-</i>
Komitativ och instruktiv saknas.			

Anm. I poesi begagnas följande kortare former: nom. *ma*, *mä* (*mie*), *sa*, *sä* (*sie*); gen. *mun*, *sun*; part. *mua*, *sua*; adess. *mulla*, *sulla*, *hällä*; abl. *multa*, *sulta*, *hältä*; allat. *mulle*, *sulle*, *hälle*.

§ 35. Finskan saknar särskilda possessiva pronomen; i stället för sådana användas antingen genetiver af personliga pronomen, eller s. k. possessivsuffix, eller ock båda i förening.

Possessivsuffixen äro:

1 pers.	2 pers.	3 pers.
Sg. <i>-ni</i> min, mitt, mina; <i>-si</i> din, ditt, dina		<i>-nsa'</i> , <i>-nsä'</i>
Pl. <i>-mme'</i> vår, vårt, våra; <i>-nne'</i> eder, edert, edra		<i>sin</i> , <i>sitt</i> , <i>sina</i> .

Som suffix för 3 personen användas äfven *vokalförlängning* och *n*, hvilka fogas till alla kasusformer på kort vokal *), utom nom. sing. Ex. *talo* gård: *talo-nsa* (icke: *talo-on*), *talolla*: *talollansa*, *talollaan*; *talolle*: *talollensa*, *talolleen*.

*) Äfven till *allativ*, som slutar på *-lle'*.

	1 p. suff. i sing.	1 p. suff. i plur.	3 p. suff.
N.	varsi <i>skäft</i> <i>varte-ni</i>	<i>varte-mme</i>	<i>varte-nsa.</i>
A.	{ <i>varsi</i> <i>varte-ni</i> { <i>varren</i> <i>varte-ni</i>	<i>varte-mme</i>	<i>varte-nsa.</i>
G.	<i>varren</i>	<i>varte-ni</i>	<i>varte-mme</i>
E.	<i>vartena</i>	<i>vartena-ni</i>	<i>vartena-nsa,</i> <i>vartena-an.</i>
P.	<i>vartta</i>	<i>vartta-ni</i>	<i>vartta-nsa</i> , <i>vartta-an.</i>
T _{r.}	<i>varreksi</i>	<i>varrelse-ni</i>	<i>varrelse-nsa,</i> <i>varrelse-en.</i>
In.	<i>varressa</i>	<i>varressan</i>	<i>varressa-nsa,</i> <i>varressa-an.</i>
El.	<i>varresta</i>	<i>varresta-ni</i>	<i>varresta-nsa,</i> <i>varresta-an.</i>
Ill.	<i>varteen</i>	<i>vartee-ni</i>	<i>vartee-nsa.</i>

Pluralis.

N.	<i>varret</i>	<i>varte-ni</i>	<i>varte-mme</i>	<i>varte-nsa.</i>
A.	<i>varret</i>	<i>varte-ni</i>	<i>varte-mme</i>	<i>varte-nsa.</i>
G.	{ <i>varsien</i> <i>vartse-ni</i> { <i>vartten</i> <i>varte-ni</i>	<i>vartse-mme</i>	<i>vartse-nsa.</i>	
E.	<i>varsina</i>	<i>varsina-ni</i>	<i>varsina-mme</i>	<i>varsina-nsa,</i> <i>varsina-an.</i>
P.	<i>varsia</i>	<i>varsia-ni</i>	<i>varsia-mme</i>	<i>varsia-nsa,</i> <i>varsia-an.</i>
T _{r.}	<i>varsiki</i>	<i>varsikse-ni</i>	<i>varsikse-mme</i>	<i>varsikse-nsa,</i> <i>varsikse-en.</i>

Formförändringar.

1) I stället för nom. sing. begagnas ordets vokalstam, utan konsonantförmildring; t. ex. *hirsi* stock, *hirte-ni*; *pelto* åker, *pelto-mme* (icke: *pello-mme*).

2) I kasusformer, hvilka sluta med konsonant, bortfaller densamma; konsonantförmildringen i stammen upphäfves. Ex. *pelto* åker, *pellon*: *pelto-mme*; *pellot*: *pelto-mme*; *pelloin*: *peltoi-mme*; men: *mai-den* (gen. pl. af *maa* jord): *maide-mme*.

Singularis.

3) Translativens ändelse framför suffixen är: *-kse*; t. ex. *velje-kseni*.

Anm. I nom., ack., gen. och instr. sing. samt i nom. och ack. plur. begagnas sålunda, i stället för kasusformen, ordets oförmildrade vokalstam; dessa kasus äro således med suffix likalydande.

§ 37. Såsom **reflexivt pronomen** brukas *itse* själf med suffix (utom i nominativ). I pluralis begagnas af ordet *itse* singularformer; annars böjes det regelbundet (se § 16). Ex. *hän osti itsellensä hevosen*; *he ostivat itsellensü hevosen*.

<i>Sing.</i>	<i>Plur.</i>
<i>N.</i> <i>saknas.</i>	<i>saknas.</i>
<i>A.</i> <i>itse-ni, -si, -nsä</i>	<i>itse-mme, -nne, -nsä.</i>
<i>G.</i> <i>itse-ni, -si, -nsä</i>	<i>itse-mme, -nne, -nsä.</i>
<i>E.</i> <i>itsenä-ni, -si, -nsä och -än</i>	<i>itsenä-mme, -nne, -nsä och -än</i>
<i>P.</i> <i>itseä-ni, -si, -nsä och -än</i>	<i>itseä-mme, -nne, -nsä och -än.</i>

Anm. *Itse* i gen. begagnas icke såsom bestämning till substantiv; i dess ställe brukas adjektivet *oma*. Ex. *hän asun omassa tuvassaan* han bor i sin egen stuga; (icke: *itsensä tuvassa*); men: *itsensä tähden* för sin egen skull.

§ 38. Som **reciprokt pronomen** brukas ordet *toinen* med pluralsuffix, antingen ensamt i pluralis eller upprepadt i singularis. Af de båda orden *toinen* i sing. är det förra oböjdt (vanligen i nominativ) och utan suffix. — Ex.: *me rakastamme toisiamme* l. *toinen toistamme* vi älska hvarandra. He luottivat *toisiinsa* l. *toinen toiseensa* de hade förtroende till hvarandra.

§ 39. 2) **Demonstrativpronomen** (substantiv och adjektiv) äro *tämä* den (det) här, *tuo* den (det) där, *se* den, det; *itse* själf.

	<i>Sing.</i>		<i>Plur.</i>
<i>N.</i>	tämä tuo se		nämä-t nuo-t ne.
<i>A.</i>	{tämä tuo se tämä-n tuo-n se-n		nämä-t nuo-t ne.
<i>G.</i>	tämä-n tuo-n se-n		näi-den noi-den nii-den. näi-tten noi-tten nii-tten.
<i>P.</i>	tä-tä tuo-ta si-tä		näi-tä noi-ta nii-tä.
<i>I.</i>	tä-ssä tuo-ssa sii-nä		näi-ssä noi-ssa nii-ssä.
<i>E.</i>	tä-stä tuo-sta sii-tä		näi-stä noi-sta nii-stä.
<i>J.</i>	tä-hän tuo-hon sii-hen		näi-hin noi-hin nii-hin.

Öfriga kasus bildas regelbundet af stammarna:

tä-	tuo-	si-		näi-	noi-	nii-
-----	------	-----	--	------	------	------

Då *itse* såsom bestämning till ett substantiv står framför sitt hufvudord, böjes det icke; men efter hufvudordet böjes *itse* regelbundet (vanligen med suffix). I pluralis begagnas singularformer. Ex. *itse kuninkaat* självva konungarna, *itse kuninkaalle*, *kuninkaalle itsellensü*.

Anm. 1. I poesi brukas i nom. sing. äfven *tää*, gen. *tää-n*
1. *tän*, nom. plur. *nää*.

Anm. 2. Demonstrativpronomen, isynnerhet *se*, brukas äfven determinativt; t. ex. *se, joka sinne menee, ei sieltä takaisin tule* den som går dit återvänder ej därifrån.

§ 40. 3) **Interrogativpronomen** äro *kuka*, *ken* hvem (substantiva), *mikä* hvilken, hvilket, hvad, *kumpi* och *kumpainen* hvilkendera, hvilketdera (substantiva och adjektiva).

Af *kuka* brukas vanligen endast nom. *kuka* (plur. *kutka*); de öfriga kasus erhållas af ordet *ken*, hvars nominativ sällan begagnas. Allmän stam för *ken* är *kene*; part. sing. (*ketä*) bildas af stammen *ke-*, likaså ofta inre och yttre lokalkasus; nom. plur. lyder *ketkä*, öfriga kasus bildas af stammen *kei-*.

Stammen för *mikä* är *mi-*; till enstafviga kasusformer fogas *-kä*; nom. plur. lyder *mitkä*; öfriga kasus äro lika med singularis. — *Kumpi* (stam *kumpa-*) och *kumpainen* (stam *kumpaise-*) böjas regelbundet.

	<i>Sing.</i>		<i>Plur.</i>
<i>N.</i> <i>kuka</i>	1. <i>ken</i> <i>mikä</i>		<i>ku-tka</i> , <i>ke-tkä</i> <i>mi-tkä</i>
<i>G.</i> <i>kene-n</i>		<i>{kei-den</i>	<i>mi-nkä.</i>
<i>P.</i> <i>ke-tä</i>	<i>mi-tä</i>	<i>kei-tten</i>	
<i>In.</i> <i>{kene-ssä</i>	<i>mi-ssä</i>	<i>kei-tä</i>	<i>mi-tä.</i>
<i>ke-ssä</i>		<i>kei-ssä</i>	<i>mi-ssä.</i>
<i>Ill.</i> <i>{kene-en</i>	<i>mi-hin</i>	<i>kei-hin</i>	<i>mi-hin.</i>
<i>ke-hen</i>			

Anm. Af ordet *kuka* förekomma någon gång äfven andra kasus än nominativ. Ordet böjes regelbundet af stammen *ku-* (part. *ku-ta*); till enstafviga kasusformer fogas *-ka*. Såsom adverb brukas: *kussa* hvar, *kusta* hvarifrån, *kuhun* hvart, samt (instr. plur.) *kuinka* huru (konjunktioner äro instr. plur. *kuin* och *kun* än, som, då).

§ 41. **Relativpronomen** är *joka* hvilken, hvilket, som (substantiv och adjektiv).

Stam är *jo-*; till enstafviga kasusformer fogas *-ka*.

	<i>Sing.</i>		<i>Plur.</i>
<i>N.</i> <i>jo-ka</i>			<i>jo-tka.</i>
<i>A.</i> <i>{jo-ka</i>		<i>jo-tka.</i>	
<i>jo-nka</i>			
<i>G.</i> <i>jo-nka</i>		<i>{joi-den.</i>	
		<i>joi-tten.</i>	
<i>E.</i> <i>jo-na</i>		<i>joi-na.</i>	
<i>P.</i> <i>jo-ta</i>		<i>joi-ta.</i>	
<i>Tr.</i> <i>jo-ksi</i>		<i>joi-ksi.</i>	
		<i>O. S. v.</i>	

Anm. Som relativpronomen förekommer äfven *jompi* (hvil-kendera (af två); stam *jompa*, som böjes regelbundet.

§ 42. Indefinita pronomen (substantiva och adjektiva).

a) Bildade af interrogrativ- eller relativ-pronomen.

	Gen.	Part.
<i>joku:</i>	<i>Sg.</i> jonkun	jotakuta.
<i>någon</i>	<i>Pl.</i> { joidenkuiden { joittenkuitten	joitakuita.
<i>jompikumpi:</i>	<i>Sg.</i> jommankumman	jompaakumpaa.
<i>någondera</i>	<i>Pl.</i> { jompienkumpien { jompainkumpain	jompiakumpia.
<i>jokin:</i>	<i>Sg.</i> jonkin	jotakin.
<i>någon</i>	<i>Pl.</i> { joidenkin { joittenkin	joitakin.
<i>kukin:</i>	<i>Sg.</i> kunkin	kutakin.
<i>hvar och en</i>	<i>Pl.</i> { kuidenkin { kuittenkin	kuitakin.
<i>mikin:</i>	<i>Sg.</i> minkin	mitäkin.
<i>hvarje</i>	<i>Pl.</i> minkin	mitäkin.
<i>kumpikin:</i>	<i>Sg.</i> kummankin	kumpaakin.
<i>hvardera</i>	<i>Pl.</i> { kumpienkin { kumpainkin	kumpiakin.
<i>kumpainenkin:</i>	<i>Sg.</i> kumpaisenkin	kumpaistakin.
<i>hvardera</i>	<i>Pl.</i> { kumpaisienkin { kumpaistenkin	kumpaisiakin.
<i>*) kukaan,</i> <i>*) kenkään:</i> <i>någon (person)</i>	<i>Sg.</i> kenenkäään	{ ketäkäään. { ketäään.
	<i>Pl.</i> { keidenkäään { keittenkäään	{ keitäkäään. { keitätäään.

*) Användes i nekande satser samt i tviflade frågesatser.

Tvåstafviga kasusformer på ä kunna i stället för -kään få *vokalförlängning och n*; detsamma inträffar i ordet *mikään*. — Se § 40. Anm.

*) <i>mikään</i> :	<i>Sg.</i>	<i>minkään</i>	{ mitäkäään mitäään }
	<i>Pl.</i>	<i>minkään</i>	
*) <i>kumpikaan</i> :	<i>Sg.</i>	<i>kummankaan</i>	<i>kumpaakaan</i>
	<i>Pl.</i>	{ <i>kumpienkaan</i> <i>kumpainkaan</i> }	<i>kumpiakaan</i>
*) <i>kumpainenkaan</i> :	<i>Sg.</i>	<i>kumpaisenkaan</i>	<i>kumpaistakaan</i>
	<i>Pl.</i>	{ <i>kumpaisienkaan</i> <i>kumpaistenkaan</i> }	<i>kumpaisiakaan</i>
<i>joka</i> :	(oböjligt adjektiv, t. ex. <i>joka miehelle åt hvarje</i> hvar man)		
<i>jokainen</i> :	<i>Sg.</i>	<i>jokaisen</i>	<i>jokaista</i>
	<i>Pl.</i>	{ <i>jokaisien</i> <i>jokaisten</i> }	<i>jokaisia</i>

b) Öfriga indefinita pronomen: *ainoa* någon enda; *eräs* (*erään*) någon, en viss; *harva* få; *kaikki* (*kaiken*; nom. pl. *kaikki* och *kaiket*) all, hel; *koko* (oböjligt) hel; *molemmat* (*molempien*) båda; *moni* (*monen*) mången; *muu* någon annan, öfrig; *muutama* och *muuan* (*muutaman*) någon; *oma* egen; *sama* (den)samma; *toinen* den ena l. den andra; *usea* flera.

§ 43. Pronominaler, bildade med ändelserna

1) *-kalainen* (gen. *-kalaisen*): *meikälainen*, *teikälainen*, *heikälainen*, en af de våra o. s. v.; *täkälainen* härvarande, *tuokalainen*, *sikälainen* därvarande; *muukalainen* främling.

*) Använtes i nekande satser samt i tviflande frågesatser

2) *-lainen (-laisen)*: *tällainen* sådan här, *tuolilainen* sådan där, *sellainen* sådan; *kullainen*, *millainen* hurudan, *jollainen* sådan som, *jonkunlainen* något slags, *samanlainen* likadan, *muullainen* af annat slag.

3) *-moinen (-moisen)*: *tämmöinen* sådan här, *tuom-moinen*, *semmoinen*, *kummoinen*, *mimmoinen*, *jommoinen*, *jonkunmoinen*, m. fl.

II. Verb.

Böjningsformer.

§ 44. Finska verbens huvudformer äro *personal* och *impersonal*, personlig och opersonlig form, hvilka båda i allmänhet ha aktiv betydelse.

Anm. Alla finska verb ha impersonal form, utom de redan genom sin betydelse opersonliga (såsom t. ex. *täytyy* måste, *sataa* det regnar).

§ 45. De *finita formernas modus* äro *indikativ*, *konjunktiv* och *imperativ*. Konjunktiven indelas i: a) *potential*, som utsäger en tänkt handling såsom möjlig (t. ex. *sanonee* tör säga); och b) *konditional*, som utsäger en tänkt handling såsom vilkorlig (t. ex. *sanoisi* skulle säga).

§ 46. Tempusformerna äro *presens*, *imperfekt*, *perfekt* och *pluskvamperfekt*. Presens (presens-futurum) utmärker en ofullbordad och perfekt en fullbordad handling i närvarande eller tillkommande tid (t. ex. *sanon* jag säger 1. jag skall säga, *olen sanonut* jag har sagt 1. jag skall hafva sagt).

§ 47. De *infinita formerna (nominalformerna)* äro 1) fyra infinitiver; 2) tvänne particip, hvilka motsvara svenska språkets presens och perfekt i particip (samt supinum).

Böjningsmönster.

§ 48. Finska verbens finita former äro antingen jakande eller nekande.

1) *sägen* (säga): *sägande* sägan här, *sägande* sägan där, *sägande* sägan i sällskapet, *sägande* härutan, *sägande* sällan var, *sägande* sällan sätta sätta, *sägande* kläda, *sägande* af angel sluta.

2) *-sägen* (säga): *sägande* sägas här, *sägande* sägas där, *sägande* sägas i sällskapet, *sägande* härutan, *sägande* sällan var, *sägande* sällan sätta sätta,

Personal.

Indikativ.

Presens.

<i>Sg.</i>	1 <i>sano-n</i>	jag säger*)	en <i>sano'</i>	<i>jag skall icke säga, o. s. v.</i>
	2 <i>sano-t</i>	du säger	et <i>sano'</i>	
	3 <i>sano-o</i>	han (hon) säger	ei <i>sano'</i>	
<i>Pl.</i>	1 <i>sano-mme</i>	vi säga	emme <i>sano'</i>	<i>jag säger icke l. jag skall icke säga, o. s. v.</i>
	2 <i>sano-tte</i>	{I sägen ni säger	ette <i>sano'</i>	
	3 <i>sano-vat</i>	de säga	eivät <i>sano'</i>	

Imperfekt.

<i>Sg.</i>	1 <i>sano-i-n</i>	jag saade	en <i>sanonut</i>	<i>jag skall icke o. s. v.</i>
	2 <i>sano-i-t</i>	du saade	et <i>sanonut</i>	
	3 <i>sano-i</i>	han (hon) saade	ei <i>sanonut</i>	
<i>Pl.</i>	1 <i>sano-i-mme</i>	vi saade	emme <i>sanoneet</i>	<i>jag skall icke o. s. v.</i>
	2 <i>sano-i-tte</i>	{I saden ni saade	{ette <i>sanoneet</i> {ette <i>sanonut</i>	
	3 <i>sano-i-vat</i>	de saade	eivät <i>sanoneet</i>	

*) Eller: jag skall säga o. s. v.

Personal.

Indikativ.

Presens.

pelkää-n	jag fruktar *)	en pelkää' et pelkää' ei pelkää' emme pelkää' ette pelkää' eivät pelkää' jag fruktar icke l. jag skall icke frukta.
pelkää-t	du fruktar	
{pelkää		
{pelkää-pi	han (hon) fruktar	
pelkää-mme	vi frukta	
pelkää-tte	{I frukten ni fruktar	
pelkää-vät	de frukta	

Imperfekt.

pelkäsi-n	jag fruktade	en peljännyt et peljännyt ei peljännyt emme peljänneet {ette peljänneet {ette peljännyt eivät peljänneet jag fruktade icke o. s. v.
pelkäsi-t	du fruktade	
pelkäsi	han (hon) fruktade	
pelkäsi-mme	vi fruktade	
pelkäsi-tte	{I fruktaden ni fruktade	
pelkäsi-vät	de fruktade	

*) Eller: jag skall frukta o. s. v.

Perfekt.

olen sanonut jag har sagt ¹⁾	en ole' sanonut ²⁾
olet sanonut du har sagt	et ole' sanonut
on sanonut han (hon) har sagt	ei ole' sanonut
olemme sanoneet vi hafva sagt	emme ole' sanoneet
{olette sanoneet I hafven sagt	{ette ole' sanoneet
{olette sanonut ni har sagt	{ette ole' sanonut
ovat sanoneet de hafva sagt	eivät ole' sanoneet

Pluskvamperfekt.

olin sanonut jag hade sagt	en ollut sanonut ³⁾
olit sanonut du hade sagt	et ollut sanonut
oli sanonut han (hon) hade sagt	ei ollut sanonut
olimme sanoneet vi hade sagt	emme olleet sanoneet
{olitte sanoneet I haden sagt	{ette olleet sanoneet
{olitte sanonut ni hade sagt	{ette ollut sanonut
olivat sanoneet de hade sagt	eivät olleet sanoneet

¹⁾ Eller: jag skall hafva sagt o. s. v.²⁾ Jag har icke sagt l. jag skall icke hafva sagt o. s. v.³⁾ Jag hade icke sagt o. s. v.

Perfekt.

olen peljänyt	jag har fruktat 1. jag skall hafva fruktat o. s. v.	en ole' peljänyt ¹⁾
olet peljänyt		et ole' peljänyt
on peljänyt		ei ole' peljänyt
olemme peljänneet		emme ole' peljänneet
çolette peljänneet		{ette ole' peljänneet
çolette peljänyt		{ette ole' peljänyt
ovat peljänneet		eivät ole' peljänneet

Pluskvamperfekt.

olin peljänyt	jag hade fruktat o. s. v.	en ollut peljänyt ²⁾
olit peljänyt		et ollut peljänyt
oli peljänyt		ei ollut peljänyt
olimme peljänneet		emme olleet peljänneet
solitte peljänneet		{ette olleet peljänneet
solitte peljänyt		{ette ollut peljänyt
olivat peljänneet		eivät olleet peljänneet

¹⁾) Jag har icke fruktat, eller: jag skall icke hafva fruktat o. s. v.

²⁾) Jag hade icke fruktat o. s. v.

Potential.

Presens.

sanone-n jag torde (lär) säga ¹⁾
 sanone-t du torde säga
 sanone-e han (hon) torde säga
 sanone-mme vi torde säga
 sanone-tte {I torden säga
 {ni torde säga
 sanone-vat de torde säga

en sanone ²⁾
 et sanone
 ei sanone
 emme sanone
 ette sanone
 eivät sanone

Perfekt.

lienen sanonut jag torde hafva sagt
 lienet sanonut du torde hafva sagt
 lienee sanonut han (hon) torde hafva
 sagt
 lienemme sanoneet vi torde hafva sagt
 {lienette sanoneet I torden hafva sagt
 {lienette sanonut ni torde hafva sagt
 lienevät sanoneet de torde hafva sagt

en liene sanonut ³⁾
 et liene sanonut
 ei liene sanonut
 emme liene sanoneet
 {ette lienesanoneet
 {ette liene sanonut
 eivätlienesanoneet

¹⁾ Eller: jag torde komma att säga o. s. v.

²⁾ Jag torde icke säga l. jag torde icke komma att säga o. s. v.

³⁾ Jag torde icke hafva sagt o. s. v.

Potential.*Presens.*

peljänne-n	jag torde (lär) frukta ¹⁾	en peljänne ²⁾
peljänne-t	du torde frukta	et peljänne
peljänne-e	han (hon) torde frukta	ei peljänne
peljänne-mme	vi torde frukta	emme peljänne
peljänne-tte	{ I torden frukta ni torde frukta	ette peljänne
peljänne-vät	de torde frukta	eivät peljänne

Perfekt.

lienen peljännyt	o. s. v.	en liene peljännyt ³⁾
lienet peljännyt		et liene peljännyt
lienee peljännyt		ei liene peljännyt
lienemme peljänneet		emme liene peljänneet
{lienette peljänneet		{ette liene peljänneet
{lienette peljännyt		{ette liene peljännyt
lienevät peljänneet		eivät liene peljänneet

¹⁾ Eller: jag torde komma att frukta o. s. v.

²⁾ Jag torde icke frukta l. jag torde icke komma att frukta o. s. v.

³⁾ Jag torde icke hafva fruktat o. s. v.

Konditional.

Presens.

<i>Sg.</i>	1 sanoisi-n	jag skulle säga	en sanoisi ¹⁾
	2 sanoisi-t	du skulle säga	et sanoisi
	3 sanoisi	han (hon) skulle säga	ei sanoisi
<i>Pl.</i>	1 sanoisi-mme	vi skulle säga	emme sanoisi
	2 sanoisi-tte	{I skulle säga ni skulle säga	ette sanoisi
	3 sanoisi-vat	de skulle säga	eivät sanoisi

Perfekt.

olisin sanonut	jag skulle hafva sagt	en olisi sanonut ²⁾
olisit sanonut	du skulle hafva sagt	et olisi sanonut
olisi sanonut	han (hon) skulle hafva sagt	ei olisi sanonut
olisimme sanoneet	vi skulle hafva sagt	emme olisi sanoneet
{olisitte sanoneet	I skulle hafva sagt	{ette olisi sanoneet
{olisitte sanonut	ni skulle hafva sagt	{ette olisi sanonut
olisivat sanoneet	de skulle hafva sagt	eivät olisi sanoneet

Imperativ.

Presens.

<i>Sg.</i>	2 sano'	säg (du)	älä sano'
	3 sano-koon	säge (han, hon)	älköön sanoko
<i>Pl.</i>	1 sano-kaamme	låtom oss säga	älkääämmesanoko
	2 sano-kaa	{sägen (I) säg (ni)	älkää sanoko
	3 sano-koot	säge (de)	älkööt sanoko

sic o. s. v.
sig icke o. s. v.

Perfekt.

olkoon sanonut	han (hon) må hafva sagt	älköön olko sanonut ³⁾
olkoot sanoneet	de må hafva sagt	älkööt olko sanoneet

¹⁾ Jag skulle icke säga o. s. v.

²⁾ Jag skulle icke hafva sagt o. s. v.

³⁾ Han (hon) må icke hafva sagt o. s. v.

Konditional.

Presens.

pelkäisi-n	jag skulle frukta	en pelkäisi ¹⁾
pelkäisi-t	du skulle frukta	et pelkäisi
pelkäisi	han (hon) skulle frukta	ei pelkäisi
pelkäisi-mme	vi skulle frukta	emme pelkäisi
pelkäisi-tte	{ I skullen frukta ni skulle frukta	ette pelkäisi
pelkäisi-vät	de skulle frukta	eivät pelkäisi

Perfekt.

olisin peljännyt	jag skulle hafva fruk-tat o. s. v.	en olisi peljännyt ²⁾
olisit peljännyt		et olisi peljännyt
olisi peljännyt		ei olisi peljännyt
olisimme peljänneet		emme olisi peljänneet
{ olisitte peljänneet		{ ette olisi peljänneet
{ olisitte peljännyt		{ ette olisi peljännyt
olisivat peljänneet		eivät olisi peljänneet

Imperativ.

Presens.

pelkää'	frukta (du)	älä pelkää'	frukta icke o. s. v.
peljät-köön	frukte (han, hon)	älköön peljätkö	
peljät-käämme	låtom oss frukta	älkäämme peljätkö	
peljät-kää	{ frukten (I) frukta (ni)	älkää peljätkö	
peljät-köt	frukte (de)	älkööt peljätkö	

Perfekt.

olkoon peljännyt han (hon) må hafva fruktat	älköön olko peljännyt ³⁾
olkoot peljänneet de må hafva fruktat	älkööt olko peljänneet

¹⁾ Jag skulle icke frukta o. s. v.

²⁾ Jag skulle icke hafva fruktat o. s. v.

³⁾ Han (hon) må icke hafva fruktat o. s. v.

Infinitiv.

I.

Transl. { *sanoa*-kse(nsa) (för att) säga
 { *sanoa*' (att) säga

II.

Iness. { *sanoe*-ssa i och med sägandet
 { *sanoi*-ssa

Instr. { *sanoe*-n genom att säga, sägande
 { *sanoi*-n

III.

Iness. *sanoma*-ssa (sysselsatt med) att säga

Elat. *sanoma*-sta från att säga

Illat. *sanoma*-an till att säga

Adess. *sanoma*-lla med l. genom att säga

Abess. *sanoma*-tta utan att säga

Instr. *sanoma*-n (bör) säga

IV.

Nom. *sanominen* } att säga

Part. *sanomis*-ta }

Particip.

I.

sanova sägande, den (en) som säger
 (böjes i alla kasus.)

II.

Nom. *sanonut* den (en) som sagt

Gen. *sanonee*-n

(böjes i alla kasus.)

Infinitiv.

I.

(peljät-**tä**-ksensä:) peljätä-ksensä (för att) frukta.

(peljät-**tä'**:) peljätä-' (att) frukta.

II.

(peljät-**te**-ssä:) peljäte-ssä under fruktandet (i rädsan).

(peljät-**te**-n:) peljäte-n genom att frukta, fruktande.

III.

pelkäämä-ssä (sysselsatt med) att frukta.

pelkäämä-stä från att frukta.

pelkäämä-än till att frukta.

pelkäämä-llä med l. genom att frukta.

pelkäämä-ttä utan att frukta.

pelkäämä-n (bör) frukta.

IV.

pelkääminen } att frukta.
pelkäämis-tä } att frukta.

Particip.

I.

pelkäävä fruktande, den (en) som fruktar
(böjes i alla kasus.)

II.

(peljät-nyt:) peljännyt den (en) som fruktat.
peljännee-n
(böjes i alla kasus.)

Impersonal.

Indikativ.

Presens.

sanota-an man säger¹⁾ | ei sanota' man säger icke²⁾

Imperfekt.

sanotti-in man sade | ei sanottu man sade icke

Perfekt.

on sanottu man har sagt³⁾ | ei ole' sanottu⁴⁾

Pluskvamperfekt.

oli sanottu man hade sagt | {ei oltu sanottu⁵⁾
ei ollut sanottu

Potential.

Presens.

sanottane-en man lär säga⁶⁾ | ei sanottane' ⁷⁾

Perfekt.

lienee sanottu {man lär haf- | ei liene sanottu⁸⁾
{ va sagt

¹⁾ Eller: man skall säga.

²⁾ Eller: man skall icke säga.

³⁾ Eller: man skall hafva sagt.

⁴⁾ Man har icke sagt, eller: man skall icke hafva sagt.

⁵⁾ Man hade icke sagt.

⁶⁾ Eller: man lär komma att säga.

⁷⁾ Man lär icke säga, eller: man lär icke komma att säga.

⁸⁾ Man lär icke hafva sagt.

Impersonal.

Indikativ.

Presens.

peljätä-än man fruktar ¹⁾ | ei peljätä' man fruktar icke ²⁾

Imperfekt.

peljätti-in man fruktade | ei peljättty man fruktade icke.

Perfekt.

on peljättty man har fruktat ³⁾ | ei ole peljättty ⁴⁾

Pluskvamperfekt.

oli peljättty man hade fruktat	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ei } oltu \text{ peljättty } ^5) \\ \text{ei ollut peljättty} \end{array} \right.$
---------------------------------------	--

Potential.

Presens,

peljättäne-en man lär frukta ⁶⁾ | ei peljättäne ⁷⁾

Perfekt.

lienee peljättty man lär hafva fruktat | ei lienee peljättty ⁸⁾

¹⁾ Eller: man skall frukta.

²⁾ Eller: man skall icke frukta.

³⁾ Eller: man skall hafva fruktat.

⁴⁾ Man har icke fruktat l. man skall icke hafva fruktat.

⁵⁾ Man hade icke fruktat.

⁶⁾ Eller: man lär komma att frukta.

⁷⁾ Man lär icke frukta l. man lär icke komma att frukta.

⁸⁾ Man lär icke hafva fruktat.

Konditional.*Presens.*

sanottaisi-in man skulle säga | ei sanottaisi¹⁾

Perfekt.

olisi sanottu man skulle hafva sagt | ei olisi sanottu²⁾

Imperativ.*Presens.*

sanottako-on man må säga | älköön sanottako³⁾

Perfekt.

olkoon sanottu man må hafva sagt | älköön olko sanottu⁴⁾

Infinitiv.**II.**

Iness. { **sanottae-ssa** medan man säger
{ **sanottai-ssa**

III.

Instr. **sanottama-n** (man bör) säga

Particip.**I.**

sanottava den (det, något) som skall sägas
(böjes i alla kasus.)

II.

sanottu sagd (sagdt)
(böjes i alla kasus.)

¹⁾ Man skulle icke säga.

²⁾ Man skulle icke hafva sagt.

³⁾ Man må icke säga.

⁴⁾ Man må icke hafva sagt.

Konditional.

Presens.

peljättäisi-in man skulle frukta | ei peljättäisi ¹⁾

Perfekt.

olisi peljätty man skulle hafva fruktat | ei olisi peljätty ²⁾

Imperativ.

Presens.

peljättäkö-on man må frukta | älköön peljättäkö ³⁾

Perfekt.

olkoon peljätty man må hafva fruktat | älköön olko peljätty ⁴⁾

Infinitiv

II.

peljättäe-ssä medan man fruktar

peljättää-ssä

III.

peljättämä-n (man bör) frukta

Particip.

I.

peljättävä den (det, något), som skall fruktas

(böjes i alla kasus.)

II.

peljättty fruktad (fruktadt)

(böjes i alla kasus.)

¹⁾ Man skulle icke frukta.

²⁾ Man skulle icke hafva fruktat.

³⁾ Man må icke frukta.

⁴⁾ Man må icke hafva fruktat.

Ordstam.

(Från I infinitiv och 1 personen i presens indikativ.)

§ 49.

	inf. I	1 p. sing. pres. ind.	3 p. sing. im- perativ.	3 p. plur. pres. ind.
1	sano-a' säga		sano-koon	sano-vat
	jättä-ä' lämna		jättä-köön	jättä-vät
	saa-da' få		saa-koon	saa-vat
2	luvat-a' lofva	luvaa-n	luvat-koon	luvaa-vat
	vähet-ä' { förmin- skas	vähene-n	vähet-köön	vähene-vät
	tul-la' komma	tule-n	tul-koon	tule-vat
	juos-ta' springa	juokse-n	juos-koon	juokse-vat

Från slutet af infinitivformen afskiljes *a'*, *ä'* *), *da'*, *dä'*.

1. Om återstoden slutar med vokal (eller diftong), är densamma ordets **enda stam**. Ex. *sanoa'*, *säga* : *sano*. — Öfn. 12—15.

2. Om återstoden slutar med konsonant, har ordet **tvänne stammar**. Återstoden är ordets konsonantstam; om den slutar med långt konsonantljud, förkortas detsamma; af två konsonanter bortlämnas den senare (t. ex. *tull*: *tul*; *juost*: *juos*). Vokalstammen erhålls från 1 p. sing. i presens indikativ genom att personaländelsen (*n*) afskiljes. Ex. *luvata'*, *lupaan*: *luvat*, *lupaa*. — Öfn. 16—18.

Anm. *Teh-dä* göra: *teke-vät*; *näh-dä* se: *näke-vät*.

§ 50. Verbformerna bildas i allmänhet af vokalstammen. Af konsonantstammen bildas endast de former, hvilka hafva ett tecken, som börjar med *k*, *t*, *n*; — t. ex. *tulla'* (af *tul-ta'*) komma, *tule-n*: *tul-koon*, *tul-tu*, (*tul-nut*): *tullut*.

*) Af *aa'*, *ää'* kvarstår således *a*, *ä*.

Af konsonantstammen bildas således: i personal presens potential, 3 p. sing. och hela pluralis i presens imperativ, I och II inf., II particip, samt stammen för impersonal.

Anm. I de reflexiva verb, hvilkas vokalstam slutar på *u* med föregående vokal (inf. *-uta*), bildas af konsonantstammen endast de former, hvilka hafva tecken, som börja med *t*. Ex. *antauta'* gifva sig, (*antaute-ssə:*) *antautessa*; (*antaute-ta'-an:*) *antautaan*, *antauttiin*; men: *antaunen*, *antaukoon* (3 p. sing. pres. ind. *antaupi*). Öfn. 17.

§ 51. Allmänna förändringar i konsonantstammen:

1) Slutkonsonanten *t* förvandlas framför *n* till *n*. Ex. *peljät-nyt*: *peljänyt* fruktat; *parat-ne-n*: *parannen*.

2) Efter *l*, *r* och vanligen efter *s* förvandlas ändelsens *n* till *l*, *r*, *s*. Ex. *tul-nut*: *tullut* kommit; *pur-nut*: *purrut* bitit; *juos-nut*: *juossut* sprungit (äfven: *juosnut*).

Personal.

§ 52. Indikativ. Presens. Personaländelserna i jakande formen ärö:

Sing. 1	<i>-n</i>	Plur. 1	<i>-mme</i>
2	<i>-t</i>	2	<i>-tte</i>
3	<i>—</i> <i>-pi</i>	3	<i>-vat</i> , <i>-vät</i> .

Personaländelsen för 3 p. sing. är efter kort vokal: **vokalförlängning**; efter lång vokal och diftong: ingen ändelse (eller *-pi*).

I nekande formen fogas personaländelserna till nekningsordet, som i alla indikativens och konjunktivens tempus böjes sålunda: *en*, *et*, *ei*, *emme*, *ette* eivät.

Nekningsordet efterföljes af verbet, till hvars vokalstam i presens indikativ fogas en *aspiration*. Ex. *utan* jag tager, *ottaa* han tager, *en ota'* jag tager icke, *ei ota'* han tager icke; *lakkaan* jag upphör, *lakkaa* han upphör, *en lakkaa'* jag upphör icke, *ei lakkaa'* han upphör icke.

§ 53. Imperfekt. Det jakande imperfektets tecken är *-i*; hos två- och flerstafviga verb på lång vokal eller tvänne korta vokaler *-si*. Ex. *katso-i*: *katsoi* såg; *antau-si* gaf sig.

Anm. *s*-ljudet i ändelsen *-si* hör egentligen icke till imperfektets tecken, utan är en förvandling af ett *t*, som varit ordets sista konsonant i dess ursprungliga stam och som ännu förekommer i ordets konsonantstam. Ex. *peljät-ä* frukta, *pelkää-n*, ursprunglig stam *pelkätä*, *imperf. pelkätä-i*: *pelkäti*: *pelküsi*; *kadot-a'* försvinna, *katoa-n*, ursprunglig stam *katota*, *imperf. katota-i*: *katoti*: *katosi*. (Jämför 4 i det följande.)

Stammens förändringar framför imperfektets *-i* och *si*:

1. *a*, *ä* bortfalla. Ex. *otta-i*: *otti* tog, *heittä-i*: *heitti* kastade; *odotta-i*: *odotti* väntade, *katoa-si*: *katosi* försvann. — Öfn. 12, 17.

I tvåstafviga stammar, hvilkas första vokal-ljud är *a*, förvandlas slutvokalen *a* till *o*; — slutar stammen på *-ta*, kan slutvokalen förvandlas till *o* eller bortfalla. Ex. *laulaa* sjunga: *lauloi*; *auttaa* hjälpa: *auttoi* och *autti*. — Öfn. 12.

Endast *en* form ha:

<i>antaa</i>	<i>gifva</i> ,	<i>antoi</i>	<i> </i>	<i>sataa</i>	<i>regna</i> ,	<i>satoi</i>
<i>kantaa</i>	<i>bära</i> ,	<i>kantoi</i>	<i> </i>	<i>mataa</i>	<i>krypa,</i>	<i>matoi</i>
<i>mahtaa</i>	<i>må</i> ,	<i>mahtoi</i>		<i>taitaa</i>	<i>kunna</i> ,	<i>taisi</i> .

Äfven i de tvåstafviga stammar, hvilkas första vokal-ljud är *e* eller *i*, förvandlas *a* till *o*; t. ex. *virkkaa* yttra: *virkoi* (och *virkki*). — Sådana verb äro dock sällsynta och förekomma vanligen som ord med två stammar (vokalstammen slutar på *aa*).

Ex. *penkaa* = *pengata* uppmylla, *reuhaa* = *reuhata* väsnas; *kiistaa* = *kiistata* täfla, *pirstaa* = *pirstata* slå i spillror.

2. *i* bortfaller. Ex. *etsi-i*: *etsi* sökte. — Öfn. 14.

3. Förändringarna af **e**, **lång vokal** och **diftong** (se § 11). Ex. *saa-i*: *sai* fick; *tuo-i*: *toi* hämtade; *haravoi-i*: *haravoi* räfsade; — likaså: *vastaa-si*: *vastasi* svarade; *katoo-si*: *katosi* försvann. — Öfn. 14, 16; 15, 18.

Anm. *Käydä* gå, imperf. *kävi*.

4. *t* framför *i* förvandlas till *s*:

a) i sammansättningarna *lt*, *nt*, *rt*. Ex. *kieltää neka*: (*kieltä-i*: *kielti*:) *kielsi*; *ymmärtää förstå*: (*ymmärtä-i*: *ymmärti*:) *ymmärsi*; *tuntea känna*: (*tunte-i*: *tunti*:) *tunsi*. Öfn. 12.

b) i följande verb:

<i>huutaa</i>	ropa,	<i>huusi</i>	<i>pyytää</i>	begära,	<i>pyysi</i>
<i>taitaa</i>	kunna,	<i>taisi</i>	<i>tietää</i>	veta,	<i>tiesi</i>
<i>kaataa</i>	fälla,	{ <i>kaasi</i> <i>kaatoi</i>	<i>löytää</i>	hitta,	<i>löysi</i>
<i>potea</i>	vara sjuk, <i>posi</i>		<i>lähteää</i>	<i>begifva</i>	{ <i>läksi</i> <i>lähti</i>
<i>häättää</i>	fördrifva, <i>hääti</i> ,	<i>hääsi</i>	<i>säättää</i>	förordna, <i>sääti</i> ,	<i>sääsi</i>
<i>jäättää</i>	isa,	<i>jääti</i> ,	<i>sietää</i>	fördraga, <i>sieti</i> ,	<i>siesi</i>
<i>vuotaa</i>	rinna,	<i>vuoti</i> ,	<i>soutaa</i>	ro,	<i>souti</i> , <i>sousi</i> ;
					sällan i andra tvåstafviga verb på -ta, -tä med föregående vokal.

Personaländelserna i imperfekt äro desamma som i presens, utom i 3 p. sing., som alltid saknar personaländelse. Ex. *tulee* kommer: *tuli* kom; *etsii* söker: *etsi* sökte.

Vid bildandet af nekande imperfekt ställes verbet efter nekningsordet i particip II (hvars ändelse är i singularis *-nut*, *-nyt*, i pluralis *-neet*, och vid hvars

bildande förändringarna af *t* och *n* böra märkas; se §§ 51, 62). Ex. *sai* fick: *ei saanut* fick icke; *tuli* kom: *ei tullut* (af: *tul-nut*) kom icke. — Öfn. 16—18.

§ 54. I perfekt och pluskvamperfekt brukas såsom hjälvpverb presens och imperfekt af verbet *olla*. Detta verb böjes regelbundet af stammarna *ole* och *ol*, utom i 3 personen af presens indikativ: *on*, *ovat*, och i potential, hvars presens nästan alltid bildas af stammen *liene* (— *ollen* är sällsynt).

Huvudverbet ställes vid bildandet af perfekt och pluskvamperfekt i particip II. (Se § 62). Ex. *on tullut* har kommit, *ei ole' tullut* har icke kommit; *oli tullut* hade kommit, *ei ollut tullut* hade icke kommit; *lienee tullut* torde ha kommit, *ei liene tullut* torde icke ha kommit; *olisi tullut* skulle ha kommit, *ei olisi tullut* skulle icke ha kommit.

§ 55. Tecknet för potential är *-ne*. (Se § 50.) Ex. *saa-ne-n* jag torde få; *juos-ne-e* han torde springa.

Märk förändringarna af *t* och *n* (§ 51). Ex. *vastata* svara: (*vastat-nee:*) *vastanee* torde svara; *tulla* komma: (*tul-nee:*) *tullee* torde komma. — Öfn. 16—18.

Personaländelserna i presens potential äro desamma som i presens indikativ.

§ 56. Tecknet för konditional är *-isi*. Ex. *antaisi*: *antaisi* skulle gifva.

Stammens förändringar:

1. *i* bortfaller. Ex. *etsi-isi*; *etsisi* skulle söka. — Öfn. 14.

2. Förändringarna af *e*, lång vokal och diphong (§ 11). Ex. *tule-isi*: *tulisi* skulle komma; *saa-isi*: *saisi* skulle få; *tuo-isi*: *toisi* skulle hämta; *haravoisi* skulle räfsa. — Öfn. 14, 16; 15, 18.

Personaländelserna i presens konditional äro desamma som i imperfekt indikativ. Ex. *etsii* söker, *etsi* sökte, *etsisi* skulle söka.

§ 57. **Imperativ.** Tecknen för presens äro -, -*ka* (-*kä*), -*ko* (-*kö*), hvilka med personaländelserna för-enas till:

Plur. 1 -*kaamme*, -*käämme*

<i>Sing.</i> 2 -'	2 - <i>kaa</i> ,	- <i>kää</i>
3 - <i>koon</i> ,	3 - <i>koot</i> ,	- <i>kööt</i> .

Af nekningsordet brukas i imperativ formerna: *älä*, *älköön*, *älkäämme*, *älkää*, *älkööt*.

Anm. Såsom synes, saknar 2 p. sing. personaländelse, och af tempustecknet -*ka* återstår endast en aspiration. I 2 p. sing. brukas ofta i poesi tecknet -*ko* jämte (personal-) ändelsen -*s* (-*si*). I denna form, liksom i 2 p. sing. af den vanliga imperativen, förekommer dock *k* förmildradt; efter *l*, *n*, *r* till *l*, *n*, *r*. Ex. *saa-ko'-s*: *saaos* måtte du få; — *tul-ko'-s*: *tullos*; *men-nös*, *pur-ros*, *äl-lös* (*ällös tulko*).

Ändelsen -*kaamme* i 1 p. plur., hvilken form nästan aldrig förekommer i folkspråket, användes endast i skriftspråket. I poesi förekommer den ursprungliga ändelsen -*ka-me*; t. ex. *antakame*, *tulkame*. — För 2 p. plur. användas i skriftspråket någon gång ändelserna -*kaatte* och -*kaat*. Ändelsen -*kaa* har uppstått af -*ka-ta* (-*te*); t. ex. *antakata* (-*te*): *antakaa* (*antakai*).

Af nekningsordet förekomma någon gång formerna: *elä*, *elköön* o. s. v.

§ 58. Tecknet för **infinitiv I** är efter kort vokal -*a*, -*ä*; efter andra ljud -*ta*, -*tä*. (Se § 50.) Ex. *sano-a*: *sanoa*' säga; *saa-ta*: *saada*' få; *peljät-tä*: *peljätä*' frukta.

Ändelserna *a*, *ä* förenas med slutvokalerna *a*, *ä* till långa vokaler; t. ex. *otta-a*: *ottaa* taga; *heittä-ä*: *heittää* kasta.

§ 59. Tecknet för **infinitiv II** är efter kort vokal -*e*; efter andra ljud -*te*. Ex. *sano-e*: *sanoessa* under

sägandet; *saa-te*: saadessa under fåendet; *peljät-te*: peljätessä under fruktandet.

Anm. Ändelsen e bibehålls alltid, om stammens slutvokal är *i*; med andra slutvokaler förenas e ofta till lång diphong på *i*. Ex. *etsi-en* sökande, *-antaen* och *antain* gifvande.

Slutvokalen *e* förvandlas framför *e* vanligen till *i*. Ex. *hake-en*: *hakien* (äfven *hakein*) sökande; *luke-essa*: *lukiessa* (*lukeissa*) under läsningen.

§ 60. Tecknet för infinitiv III är *-ma*, *-mä*; för infinitiv IV i nominativ *-minen*, i partitiv *-mista* (vokalstammen således *-mise*).

§ 61. Tecknet för particip I är *-va*, *-vä*.

Anm. Detta particips tecken är i enstafviga ord någon gång *-pa* *-pä*; t. ex. *saava* eller *saapa* den som får.

§ 62. Tecknet för particip II är *-nut*, *-nyt* (genetiv *-neen*).

Märk förändringarna af *t* och *n* (§ 51).

Ex. *vastata* svara: (*vastat-nut*:) *vastannut*; *tulla* komma: (*tul-nut*:) *tullut*. — Öfn. 16—18.

Impersonal.

§ 63.

	Böjningsexempel (<i>antaa gifva, saada fä, ikäävöidä längta, tulla komma</i>):															
	Ordstammen.		Impersonaltecknet.		Impersonalstammen.		Modus-(nominal-)tecknet.		Tempus-tecknet.		Tempus-(modus-)stammarna.		Personal-(kasus-)ändelserna.		Tempus-(modus-)formerna.	
<i>Indik.</i>	<i>anta-</i>	<i>tta</i>	<i>annetta-</i>	<i>—</i>	<i>an-</i>	<i>annetaan</i>	<i>ne</i>	<i>—</i>	<i>en</i>	<i>annettaneen</i>	<i>saada-</i>	<i>an</i>	<i>saadaan</i>	<i>ist</i>	<i>in</i>	<i>annettaisin</i>
<i>presens.</i>	<i>saa-</i>	<i>ta</i>	<i>saata-</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>saada-</i>	<i>ikäävöi-</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>ikäävöidä-</i>	<i>än</i>	<i>ikäävöidän</i>	<i>tä</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>ikäävöitä-</i>
<i>Indik.</i>	<i>tul-</i>	<i>ta</i>	<i>tulta-</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>tulla-</i>	<i>anta-</i>	<i>—</i>	<i>i</i>	<i>annetti-</i>	<i>in</i>	<i>annettiin</i>	<i>anta-</i>	<i>ta</i>	<i>—</i>	<i>saata-</i>
<i>imperf.</i>	<i>ikäävöi-</i>	<i>tä</i>	<i>ikäävötä-</i>	<i>—</i>	<i>i</i>	<i>saati-</i>	<i>ikäävöitä-</i>	<i>—</i>	<i>i</i>	<i>ikäävöiti-</i>	<i>in</i>	<i>ikäävöitiin</i>	<i>tul-</i>	<i>ta</i>	<i>tulta-</i>	<i>—</i>
<i>Potent. pr.</i>	<i>anta-</i>	<i>tta</i>	<i>annetta-</i>	<i>ne</i>	<i>—</i>	<i>annettane-</i>	<i>Kond. pr.</i>	<i>anta-</i>	<i>annetta-</i>	<i>en</i>	<i>annettaneen</i>	<i>annettai-</i>	<i>ko</i>	<i>—</i>	<i>in</i>	<i>annettaisin</i>
<i>Imperat. pr.</i>	<i>anta-</i>	<i>tta</i>	<i>annetta-</i>	<i>ist</i>	<i>—</i>	<i>annettai-</i>	<i>Indf. II.</i>	<i>anta-</i>	<i>annetta-</i>	<i>on</i>	<i>annettakoon</i>	<i>annetta-</i>	<i>—</i>	<i>ko</i>	<i>—</i>	<i>annettako-</i>
<i>Indf. II.</i>	<i>anta-</i>	<i>tta</i>	<i>annetta-</i>	<i>ssu</i>	<i>—</i>	<i>annetta-</i>	<i>Inf. III.</i>	<i>anta-</i>	<i>annetta-</i>	<i>ssa</i>	<i>annettaessa</i>	<i>annetta-</i>	<i>ma</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>annettai-</i>
<i>Partic. I.</i>	<i>anta-</i>	<i>tta</i>	<i>annetta-</i>	<i>va</i>	<i>—</i>	<i>annettava</i>	<i>Partic. II.</i>	<i>anta-</i>	<i>annetta-</i>	<i>n</i>	<i>annettaman</i>	<i>annetta-</i>	<i>u</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>annettai-</i>
																<i>bijas regelbundet</i>
																<i>i alla kasus.</i>

§ 64. Tecknet för **impersonal** är efter kort vokal *-tta*, *-ttä*; efter andra ljud *-ta*, *-tä*. Ex. *sanoa* säga: *sano-tta-*; *saada* få: *saa-ta-*; *ikävöidä* längta: *ikävöi-tü-*; *tulla* komma: *tul-ta-*.

Ordstammens förändring. Slutvokalerna *a*, *ä* förvandlas till *e*. Ex. *antaa* gifva, *anta-tta-*: *annetta-*; *jättää* lämna, *jättä-ttä-*: *jätettä-*. — Öfn. 12.

§ 65. Modus-, tempus- och nominalformernas tecken i impersonal äro i allmänhet desamma som i personal.

§ 66. **Indikativ.** Tecknet för **presens**, såväl i jakande som i nekande formen, är *aspiration* (‘), som dock framför den s. k. personaländelsen (§ 67) bortfaller. Ex. *tulla* komma, *tul-ta’-an*: *tulla’-an*: *tullaan*.

 I stammen för presens förekommer således impersonalformens tecken (*-tta*, *-ta*) alltid förmildradt. Ex. se § 63.

§ 67. Alla osammansatta jakande tempusformer i impersonal hafva *vokalförlängning* och *n* (personaländelse). Ex. *tulla* komma, *tulla-an*, *tulti-in*, *tultane-en*, *tultaisi-in*, *tultako-on*. Se § 63. — I nekande och sammansatta jakande former brukas af nekningsordet och hjälpverbet 3 pers. sing. Ex. *on tultu*, *ei ole' tultu*.

§ 68. Af infinitiver förekomma i impersonal endast inessiv af II infinitiv samt instruktiv af den III. Ex. *tultaessa*, *tultaman*.

Anm. I inf. II kan ändelsens *e* med föregående *a* förenas till *ai*; t. ex. *annetta-e-ssa* och *annettaissa*.

§ 69, **Particip II.** Framför tecknet *u*, *y* bortfaller impersonaltecknets *a*, *ä*. Ex. *sanoa* säga, (*sanotta-u:*) *sanottu*; *tulla* komma, (*tulta-u:*) *tultu*.

Perifrastiskt presens och imperfekt.

§ 70. Af hjälppverbets presens och imperfekt samt huvudverbets I particip erhållas perifrastiskt presens och perifrastiskt imperfekt, hvilka i personal utmärka en tillämnad och i impersonal en nödvändig handling.

Personal.

Presens Indikativ.

olen sanova	jag	} ämnar	säga l.	en	ole' sanova
olet sanova	du	} skall	säga	et	ole' sanova
o. s. v.					

Imperfekt Indikativ.

olin sanova	jag	} ämnade	l. skulle	en	ollut sanova
o. s. v.					

Presens Potential.

lienen sanova	jag	} skall	måhända	en	liene sanova
o. s. v.					

Presens Konditional.

olisin sanova	jag	} skulle	komma att	en	olisi sanova
o. s. v.					

Impersonal.

Presens Indikativ.

on sanottava	man	} bör	l. måste	ei	ole' sanottava
--------------	-----	-------	----------	----	----------------

Imperfekt Indikativ.

oli sanottava	man	} måste	säga	ei	ollut sanottava.
---------------	-----	---------	------	----	------------------

Presens Potential.

lienee sanottava { man bör eller måste } | ei liene sanottava
måhända säga }

Presens Konditional.

olisi sanottava man skulle 1. borde säga | ei olisi sanottava

Allmänna anmärkningar.

§ 71. 1. I slutet af trestafviga verbstammar för-enas ofta *oa* till *oo*, *ea* och *eü* till *ee*; t. ex. *kokoan*: *kokoon* jag samlar, *lankean*: *lankeen* jag faller, *kerkeän*: *ker-keen* jag hinner. — Däremot *haluan* längtar, sällan: *haluun*; *eriän* skiljes, sällan: *eriin*.

2. I ord med tvåstafviga stammar på långt *aa* och *ää* åtskiljes i böjningsformerna ofta den långa vokalen genom *j* i tvänne korta vokaler; t. ex. *palaan*: *palajan* återvänder, *palaava*: *palajava* återvändande, *heräään*: *heräjün* vaknar.

3. Fyrastafviga verb på *-oitse*, *-ötse* hafva äfven trestafviga stammar på *-oi*, *-öi*; t. ex. *ikävöitä*, *ikävöitsen* längtar (vokalstam *ikävöitse-*): *ikävöidä* (stam *ikävöi-*). — Äfven många andra verb hafva flere stammar; t. ex. *merkitä*, *merkitse-n*: *merkkiü* märka; *kammota*, *kammoa-n*: *kammo-a* afskräckas.

4. Särskilda biformer förekomma allmännast hos följande verb. *Seisoa* stå: imperativ *seis*, *seiskoon*, inf. *seista* och *seistü*, imperf. ind. impers. *seistiin*. — *Tietää* veta: *tietävä*, *tietty*; likaså: *tiennyt*, *tieten*. — *Taitaa* kunna: *taiten*. — *Parantaa* förbättra: (Jumala) *paratkoon*. — *Tuntea* (*tuta*) känna: *tuttava*, *tuttu*.

III. Partiklar.

A) Adverb.

§ 72. Adverben i finskan äro i afseende å formen:

a) Ursprungliga eller af dunkelt ursprung; t. ex. *aina* alltid, *heti* strax, *nyt* nu, *vielä* ännu, — *joskus* stundom, *koska* när.

b) Bildade med särskilda adverbialändelser:

1) *-sti*, som fogas företrädesvis till adjektiv; t. ex. *taitava-sti* skickligt, *viisaa-sti* visligen, *tietysti* naturligtvis.

Med samma ändelse bildas räkneadverb af sammansatta räkneord: *kahde-sti*, *kolma-sti*, *neljä-sti* två gånger, tre gånger o. s. v.; *toise-sti*, *kolmanne-sti* andra gången, tredje gången o. s. v. — Likaså: *useasti*, *monesti* flera gånger, många gånger.

2) *-nne* (om rum), *-oin* (om tid), *-ten* (om sätt), hvilka företrädesvis fogas till pronomen. Ex. *mi-nne* hvart, *si-nne* dit; *mill-oin* när, *sill-oin* då, — *muin-oin* fordom; *mi-ten* huru, *si-ten* sålunda.

3) *-tusten* (om inbördes ställning); t. ex. *rinnatusten* i bredd, *perülysten* efter hvarandra.

Likaså: *-tuksin*, *-kkain*, *-ksuttain*. Ex. *käsityksin* hand i hand, *rinnakkain* i bredd, *peräksyttääin* efter hvarandra.

4) *-lti*; t. ex. *laajalti* vidsträckt.

5) *-itse'*, *-isin*, *-ti'*; t. ex. *maitse* l. *maisin* till lands, *peräti* i grund.

c) **Kasus af nomen**, af hvilka en del förekommer endast i de adverbiala formerna:

Nom. t. ex. *kohta* strax.

Gen. t. ex. *kaikkein* allra.

Ack. t. ex. *kauvan* länge.

Ess. } t. ex. *likempänä*, *likempää*, *likemmäksi*
Part. } (-mmäs) närmare; *ulkona* ute, *ulkoa* ut-
Transl. } *ifrån*, *ulos* ut; — *huomenna* i morgon;
 salaa hemligt; *taas* åter (transl. af *taka*).

Iness. } t. ex. *missä* hvar, *mistä* hvarifrån, *mihin*
Elat. } *hvart*; *koossa*, *kokoon* tillsamman (af *koko*
Ill. } *hop*); — *kerrassaan* *) på en gång; *aino-*
 astaan *) endast; *varmaan* säkert.

Adess. } t. ex. *kaikkialla* öfveralt, *-lta*, *-lle*; *hajalla*,
Abl. } *-lle* åtskils; — *tahallani* *) med flit; *kosolta*
All. } *i* mängd; *uudelleen* *) på nytt.

Abess. t. ex. *suotta* för ro skull; — *ääneti* (:äänettä
 utan ljud) tyst.

Instr. t. ex. *liian* alltför; *hyvin* väl, *poikkipuolin*
 på tvären.

d) II infinitivens instr. af verb, hvilka mestadels förekomma blott i den adverbiala formen. Ex. *nimittäin* nämligen, *osittain* delvis, *vähittäin* 1. *vähitellen* småningom; — *yksittäin* 1. *yksitellen* en i sender, *kaksittain* 1. *kaksitellen* två i sender o. s. v.

§ 73 Till adverben kunna äfven räknas **anhangspartiklarna**: *-han*, *-hän*, *-pa*, *-pü* ju, då; *-ko*, *-kö* manne; *-kin* äfven; *-kaan*, *-kään* ens (alls), häller.

*) Märk possessivsuffixet.

B) Postpositioner och prepositioner.

§ 74. Postpositionerna och prepositionerna i finskan äro nomen, af hvilka de flesta hafva endast ett fåtal kasus, brukade som partiklar. Några af dessa ord användas som både post- och prepositioner.

Nästan alla postpositioner samt flere prepositioner stå med genetiv.

Postpositioner med genetiv äro t. ex.

alla under, *alta*, *alle*; *alatse*.

edessä, framför, *edestä*, *eteen*; *edellä*, *-ltä*, *-lle*.

jäljessä efter, *jäljestä*, *jälkeen*.

kanssa med.

luona hos, *luota*, *luokse* l. *luo*.

perässä efter, *-stää*, *-ään*.

sisässä inom, *-stää*, *-ään*; *-llä*, *-ltä*, *-lle*.

takana bakom, *takaa*, *taakse* l. *taa*.

tykönä hos, *tyköä*, *tykö*.

tähden för — skull (orsak).

vieressä bredvid, *-stää*, *-een*.

vuoksi för — skull.

väliissä emellan, *-stää*, *-iin*; *-llä*, *-ltä*, *-lle*; *välitse*.

ympärillä omkring, *-ltä*, *-lle*; *ympäri* (rörelse kring föremålets omkrets).

Postpositioner med partitiv.

kohti, *kohden* (om riktning), *kohtaan* (om förhållande) emot.

myöten l. *myöden* längs.

päin mot.

varten för — skull (ändamål).

vastassa, *vastaan* emot.

Prepositioner med genetiv.

<i>halki</i> genom.	}
<i>kautta</i> öfver (postpos.: genom).	
<i>läpi</i> igenom.	
<i>poikki</i> tvärsöfver.	
<i>yli</i> öfver.	
<i>ympäri</i> omkring (rörelse utom föremålets omkrets).	Stå äfven som postpositio- ner med genetiv.

Prepositioner med partitiv.

<i>ilman</i> utan.	}
<i>kesken</i> midt i (om afbrott; — äfven med gen.).	
<i>vastapäätä</i> midt emot.	
<i>ympäri</i> ikring (inom föremålets omkrets).	
<i>ennen</i> före.	
<i>paitsi</i> utom.	
<i>pitkin</i> längsmed.	
<i>vasten</i> emot.	
<i>liki</i> nära.	
<i>likellä</i> nära, -ltä, -lle.	Stå äfven som postpositioner med partitiv.
<i>lühellä</i> nära, -ltä, -lle.	
<i>keskellä</i> midt i, -ltä, -lle.	
<i>sisä-, ulkopuolella</i> på inre, yttre sidan.	

C) Konjunktioner.

§ 75. Konjunktionerna i finskan äro i afseende å formen antingen ursprungliga (eller af dunkelt ursprung), t. ex. *ja* och, *jos* om; eller ock kasus af nomen, t. ex. *kui-n* som, än, *si-llä* ty.

I afseende å betydelsen äro konjunktionerna:

1) Samordnande:

- a) *Kopulativa*: *ja* och, *ynnä* jämte, *sekä* samt, *sekä — että* både — och, *-ka*, *-kä* (efter nekningsordet *en*, *et* o. s. v.) häller; — *saati*, *saatikka* desto mindre, *jopa*, *vieläpä* till och med.
- b) *Disjunktiva*: *eli*, *tai* (*tahi*, *taikka*) eller, *joko* — *tai* antingen — eller; — *vai* eller (i disjunktiva frågesatser).
- c) *Adversativa*: *mutta* men, *vaan* men, utan, *en* (*et*, *ei* o. s. v.) *ainoastaan* — *vaan myös* icke allenast — utan äfven.
- d) *Konklusiva*: *sentähden*, *siksi* därfor, *siis*, *niin muodoin* således, *niin* så, sälunda.
- e) *Explanativa*: *sillä* ty, *näet* nämligen.

2) Underordnande.

- a) *Konsekutiva*: *että* (*jotta*) att (*niin* — *että* så — att).
- b) *Finala*: *ettü*, *jotta* att, för att.
- c) *Kausala*: *kuin*, *kun*, *koska* emedan.
- d) *Temporala*: *kuin*, *kun* då, *kunnes* till dess, *jahka* så snart som.
- e) *Konditionala*: *jos* (*kuin*) om, *ell'en* (*et* o. s. v.), *joll'en* (*et* o. s. v.) om icke.
- f) *Koncessiva*: *vaikka* ehuru, *jos kohta* om ock.
- g) *Komparativ*: *kuin* som, än.
- h) *Explikativ* (allmänt underordnande): *että* att.

Anm. Utom dessa konjunktioner förekomma några sammansatta; t. ex. *niinkuin* såsom, *ikäänekuin* liksom, *ennenkuin* förrän.

D) Interjektioner.

§ 76. Interjektionerna uttrycka:

Glädje: *aha'*, *hei*; *haha*, *hihi*, *hoho!*

Skadeglädje: *ähä'*, *piti*, *pitipiti*, *kutti!*

Sorg: *ai*, *aiai*, *voi*, *voivoi*, *oi*, *oioi!*

Förundran: *no'*, *nono'*; *ha'*, *hei*, *kah*, *oho'!*

Afsky: *hyi*, *hyihyi*, *äh!*

Hoi! begagnas vid rop.

Öfningssexempel.

Nomen med en stam.

A) Ordstammen slutar på kort vokal med föregående konsonant.

a) Pluralstammen slutar på kort vokal (i).

1. Tvåstafviga.

	Nominativ.	Genetiv.	Partit.	Illativ.
a, ä	Sing. <i>tupa</i> stuga Pl. <i>tuva</i> -t	<i>tuva</i> -n <i>tupi</i> -en <i>tupa</i> -in	<i>tupa</i> -a <i>tupi</i> -a	<i>tupa</i> -an <i>tupi</i> -in

(-o—a) *sota* krig, *pohja* botten, *koura* näfve,
koira hund, *voima* kraft, *noita* trollkarl; —
 (-u—a) *kova* bild, *kulta* guld, *luja* fast, *tuhma*
 dum, *tuuma* tanke, *kuorma* lass, *suora* rak,
kuiva torr.

selkä rygg, *leipä* bröd, *isä* fader, *häärkä*
 oxe, *päivä* dag, *nöyrä* ödmjuk, *kylä* by,
tyhjä tom.

e	<i>lehti</i> blad <i>lehde</i> -t	<i>lehde</i> -n <i>lehti</i> -en <i>(lehti</i> -n)	<i>lehte</i> -ä <i>lehti</i> -ä	<i>lehte</i> -en <i>lehti</i> -in
---	--------------------------------------	--	------------------------------------	--------------------------------------

henki, *hengen* ande, *järki*, *järjen* förstånd,
joki, *joen* å; *läpi*, *läven* hål; *kivi*, *kiven* sten,
pilvi, *pilven* moln; *nimi*, *nimen* namn, *Suomi*,
Suomen Finland; *tähti*, *tähden* stjärna.

2, a. Flerstafviga (pluralstam på kort i).

a,	hedelmä frukt	hedelmä-n	hedelmä-ä	hedelmään
ä	hedelmä-t	{ hedelmi-en hedelmä-in	hedelmi-ä	hedelmi-in

sanoma budskap, *kuolema* död; *ystävä* vän,
sopiva passlig, *mahtava* mäktig, *anova* den
som säger; *arvoisa* vördnadsvärd, *kuuluisa*
ryktbar, *leppyisä* försonlig; — *runeelma* dikt,
tulehma brasa, *kanerva* ljung, *sinervä* blåaktig.

a,	suurempi	suuremma-n	suurem-	suurempa-an
	större	{ suurempi-en suurempa-in	pa-a	
ä	suurem-		suurem-	suurempa-in
	ma-t		pi-a	

parempi bättre, *terveempi* friskare, *iloisempi* gladare. (Komparativer; — se §§ 28, 29.)

b) Pluralstammen slutar både på kort vokal (i) och på
kort diftong (öi, öi).

2, β. Flerstafviga.

a, ä	matala låg	matala-n	matala-a	matala-an
	{ matali-en	{ matali-a	{ matali-in	
	mataloj-en	mataloj-a		
	{ mataloi-den	{ mataloi-ta	{ mataloi-hin	
	mataloi-tten			
	matala-in			

kavala listig, *omena* äppel, *ihana* skön, *avara*
vid, *pisara* droppe, *vasara* hammare.

ja,	antaja gifvare	antaja-n	antaja-a	antaja-an
	{ antaji-en	{ antaji-a	{ antaji-in	
jä	{ antajoi-den	{ antajoi-ta	{ antajoi-hin	
	{ antajoi-tten			
	antaja-in			

katsoja betraktare, *vetäjä* dragare, *kataja* en, *enrisbuske*, *kalastaja* fiskare, *metsästäjä* jägare.

c) Pluralstammen slutar på kort diftong.

3. Tvåstafviga.

a;	tapa sed	tava-n	tapa-a	tapa-an
o, ö, u, y	tava-t	{ tapoj-en tapa-in	tapoj-a	tapoī-hin

(-a—a)	(-e—a)	(-i—a)
<i>marja</i> bär,	<i>kerta</i> gång,	<i>kirja</i> bok,
<i>varma</i> säker,	<i>kelkka</i> kälke,	<i>kissa</i> katt,
<i>haapa</i> asp,	<i>mela</i> styrblad,	<i>virta</i> flod,
<i>kaava</i> mönster,	<i>verka</i> kläde,	<i>riita</i> tvist,
<i>hauska</i> treflig,	<i>vesa</i> telning,	<i>viita</i> ung löfskog,
<i>lauma</i> hjord,	<i>leuka</i> hake,	<i>kiusa</i> förtret,
<i>rauta</i> järn,	<i>neula</i> nål,	<i>liuma</i> flock,
<i>laiska</i> lat,	<i>reuna</i> kant,	<i>hiekka</i> sand,
<i>vaiva</i> besvär,	<i>leima</i> stämpel,	<i>miekka</i> svärd.

talo gård, *jalo* ädel, *pelko* fruktan, *neuvo* råd, *hoito* vård, *kukko* tupp; — *löytö* fynd, *pöllö* stolle; — *kettu* räf, *lintu* fogel, *suru* sorg; — *niitty* äng, *hyöty* nytta, *hyppy* språng, *syksy* höst.

i	takki rock	taki-n	takki-a	takki-in
	taki-t	{ takkeī-n takki-en	takkej-a	takkeī-hin.

laki, *lain* lag, *kasvi*, *kasvin* växt, *aasi*, *aasin* åsna, *vauhti*, *vauhdin* fart, *penkki*, *penkin* bänk, *pirtti*, *pirtin* pörte, *portti*, *portin* port, *huvi*, *huvin* nöje, *mökki*, *mökin* koja.

4. Flerstafviga (pluralstam på kort diftong).

	man-	mansika-n	mansik-	mansik-
a, ä;	sikka		ka-a	ka-an
o, ö,	smul- tron	mansikkoj-en	mansik- koj-a	mansikköi- hin.
u, y	man- sika-t	mansiköi-den mansiköi-tten mansikka-in	mansi- koi-ta	

kynttilä ljus, *tarina* saga, *kipinä* gnista,
ajattelija tänkare; — *salakka* löja, *simpukka*
snäcka, *navetta* fähus, *laulanta* sjungande,
sång; *karitsa* lam, *vasikka* kalf, *leiviskä*
lispund.

sovinto sämja, *vahinko* skada, *kukkaro* börs;
luettelo förteckning; — *perintö* arf, *keksintö*
upptäckt.

arvelu förmadan, *ihailu* beundran; *luu-
lettelu* inbillning, *arvostelu* omdöme; *raa-
mattu* bibel, *annettu* gifven, *toivottu* önskad.

	hakija sökande	hakija-n	hakija-a	hakija-an
ija,		hakijo-i-den	hakijo-i-ta	hakijo-i-hin
ijä	hakija-t	hakijo-i-tten		

hakijai-n

tulija den som kommer, *menijä* den som
går; *ajattelija* tänkare, *runoilija* skald.

	ympäristö	ympäristö-n	ympäristö-ä	ympäristö-ön
ö	omgivning	ympäristöj-en	ympäristöj-ä	ympäristöj-hin
ei	ympäristö-t	ympäristö-in		

katajisto enskog, *eläimistö* djursamling,
fauna; *arvosteltu* bedömd, *ajateltu* uttankt.

i	kaupunki stad	kaupungi-n kaupunk <i>eɪ</i> -n kaupunge <i>ɪ</i> -den kaupunge <i>ɪ</i> -tten kaupunki-en	kaupunki-a kaupunk <i>eɪ</i> -a kaupunge <i>ɪ</i> -ta	kaupunki-in kaupunk <i>eɪ</i> -hin
	kaupungi-t			

kumppani kamrat, *meteli* buller, *enkel* ängel, *maalari* målare, *suutari* skomare; *professori* professor.

i	insinööri ingeniör	insinööri-n insinööre <i>ɪ</i> -n insinööri-en	insinööri-ä insinööre <i>ɪ</i> -ä	insinööri-in insinööre <i>ɪ</i> -hin

kuvernööri guvernör, *filosoofi* filosof, *maka-siini* magasin, *konsonantti* konsonant, *nomi-natiivi* nominativ, *spesialisti* specialist, *parla-mentaristi* parlamentarist.

B) Ordstammen slutar på två korta vokaler, läng vokal eller diftong.

Pluralstammen slutar på kort diftong med föregående vokal eller på lång diftong.

5. Ordstammar på tvänne korta vokaler (flerstafviga).

a,	korkea hög	korkea-n	korkea-a korkea-ta	korkea-an
		kor <i>eɪ</i> -den kor <i>eɪ</i> -tten	kor <i>eɪ</i> -ta	kor <i>eɪ</i> -hin
	korkea-t	korkeo <i>i</i> -den korkeo <i>i</i> -tten	korkeo <i>i</i> -ta	korkeo <i>i</i> -hin
		korkea-in		

huokea lätt, *kapea* smal, *oikea* rätt, *vaa-lea* blek, *vaikea* svår; *heleä* klar, bjärt,

leveä bred, *pimeä* mörk, *pyöreä* rund, *tärkeä* viktig; — *tanhua* fätåg, *saippua* tvål, *hertua* hertig.

ia,	asia sak	asia-n	{ asia-a asia-ta }	asia-an
		{ asioi-den asioi-tten }		asioi-hin
ää	asia-t	{ asioi-den asioi-tten asia-in }	asioi-ta	asioi-hin

kunnia ära, *astia* kärl, *rasia* ask, *ateria* måltid; *miniä* svärdotter. — Jämför: *tulija*, *menijä* m. fl. (under 4), hvilka förekomma äfven i formerna *tulia* den som kommer, *meniä* den som går o. s. v.

io,	lapio spade	lapio-n	lapio-ta	lapio-on
		{ lapiöi-den }		lapiöi-hin
öö	lapio-t	{ lapiöi-tten lapio-in }	lapiöi-ta	lapiöi-hin

autio öde, *kallio* klippa, *ansio* förtjänst' rovio bål, *kontio* björn; — *häviö* förfall, *neliö* kvadrat, *keskiö* medelpunkt, *keittiö* kök.

6. Ordstammar på lång vokal eller diftong (enstafviga samt två- och flerstafviga på -tai).

{ maa jord	maa-n	maa-ta	maa-han
	{ maa-i-den }		
maa-t	{ maa-i-tten }	maa-i-ta	maa-i-hin

pää hufvud, *jää* is, *puu* träd, *suu* mun, *syy* orsak, *pyy* hjärpe; — *suo* kärr (pluralstam *soi-*, se § 11), *tie* väg (pluralstam *tei-*), *yö* natt (pluralstam *öi-*), *työ* arbete, *vyö* bälte

voi smör (pluralstam *voi-*); — *tiistai* (pluralstam *tiistai-*) tisdag, *perjantai* fredag, *helluntai* pingst.

7. Tvåstafviga ordstammar på lång vokal.

vapaa	frei	vapaa-n	vapaa-ta	vapaa-seen
{vapaa-t		{vapai-den {vapai-tten	{vapai-ta	{vapai-siin {vapai-hin

harmaa grå, *vakaa* stadig, *ehtoo* afton, *tienoo* näjd, *leikkuu* skörd, *hakkuu* huggning.

Nomen med två stammar.

A) Vokalstammen slutar på kort vokal med föregående konsonant.

Pluralstammen slutar på kort vokal (i).

8. Slutkonsonanten bibehålls framför pluraltecknet i.

<i>ma,</i>	osaton lottlös	osattoma-n	osaton-ta	osatto-ma-an
<i>mä</i>	osattoma-t	{osattomi-en osattoma-in osaton-ten	osattomi-a	osatto-mi-in

kädetön, kädettömän utan hand, *päätön, päättömän* hufvudlös, *arvoton, arvottoman* värdelös, *mieletön, mielettömän* tanklös, *loistoton, loistottoman* utan glans; *osaamaton, osaamattoman* okunnig, *ymmärtämätön, ymmärtämättömän* oförståndig; — *lämmin, lämpimän* varm.

<i>-impa, -impä</i>	suurin störst	suurimma-n	{ suurin-ta suurimpa-a	suurimpa-an
		{ suurimpi-en	suurimpi-a	suurimpi-in
	suurimma-t	{ suurimpa-in suurinten		

pienin, pienimmän minst, tarkin, tarkimman noggrannast, *jaloин, jaloимман ädlast* (Superlativer; — se §§ 28, 29.)

(Nom. i)	e	{ pieni liten	{ piene-n	pien-tä	piene-en
	i	{ piene-t	{ pieni-en	pieni-ä	pieni-in
			{ pien-ten		

riihi, riihen ria, tuli, tulen eld, kieli, kielenspråk, uni, unen sömn, üäni, üänen röst, hiiri, hiiren möss, juuri, juuren rot, kuori, kuoren skal, kuusi, kuusen gran.

(Nom. kons.)	e	{ laidun	laitume-n	laidun-ta	laitume-en
	i	{ betesmark	{ laitumi-en	laitumi-a	laitumi-in
		{ laitume-t	{ laidun-ten		

askel, askelen steg, kyynel, kyynenen tår, avain, avaimen nyckel, eläin, eläimen djur, hapan, happamen sur, jäsen, jäsenen lem, tytär, tyttären dotter, sisar, sisaren syster, jumalatar, jumalattaren gudinna; — aidas, aidaksen gärdsle, vihdas, vihdaksen löf till badkvast; varis, variksen kråka, jänis, jäniksen hare; — petos, petoksen bedrägeri, muutostos, muutoksen förändring, päätös, päätöksen beslut, löydös, löydöksen fynd; — kutsumus, kutsumuksen kallelse, kaunistus, kaunistuksen prydnad, lähetyys, lähetyksen sändning; tapaus, tapauksen händelse, rukous, rukouksen böн; — sormus, sormuksen ring, otus,

otuksen vildbråd, *kynnys*, *kynnyksen* tröskel; — *hius*, *hiksen* hårstrå; — *mies*, *miehen* man.

(i)se (Nom. nen)	{ varpunen sparf varpuse-t	varpulse-n { varpusi-en { varpusten-	varpus-ta varpusi-a varpusi-in	varpulse-en
------------------------	----------------------------------	--	--------------------------------------	-------------

hevonen häst, *pääskynen* svala, *ihminen* människa; — *valkoinen* hvit, *punainen* röd, *iloinen* glad, *uskollinen* trogen.

9. Slutkonsonanten (*t*) förändras (till *s*) framför pluraltecknet *i*.

-te (Tvåstafv.)	{ hirsi stock hirre-t	hirre-n { hirsi-en { hirt-ten	hirt-tä hirsi-ä	hirte-en hirsi-in
--------------------	--------------------------	-------------------------------------	--------------------	----------------------

käsi, *käden* hand, *vuosi*, *vuoden* år, *täysi*, *täyden* full; *jälsi*, *jällen* saf, *kansi*, *kannen* lock, *kynsi*, *kynnen* nagel, *orsi*, *orren* sparre, ås. (Se §§ 16,1 och 18,4)

(-u)ute, (-y)yte	{ totuus sanning totuude-t	totuude-n { totuuksi-en { totuut-ten	totuut-ta totuuksi-a	totuute-en totuuksi-in
---------------------	----------------------------------	--	-------------------------	---------------------------

vanhuis, *vanhuuden* ålderdom, *köhyys*, *köhyyden* fattigdom, *ahkeruus*, *ahkeruuden* flit, *ystävyys*, *ystävyyden* vänskap, *ajattelemattomuus*, *ajattelemattomuuden* obetänksamhet; — *rakkaus*, *rakkauden* kärlek, *kauneus*, *kauneuden* skönhet, *ahneus*, *ahneuden* snålhet. (Se §§ 16,2 och 17,4)

<i>-nte</i>	viides femte	viidenne-n	viidet-tä	viidente-en
	viidenne-t	viidensi-en	viidensi-ä	viidensi-in

(viidet-ten)

kolmas, kolmannen den tredje, neljäs, neljännnen den fjärde o. s. v. (Ordningsstal; — se §§ 16,2, 17,4 och 30—32.)

B) Vokalstammen slutar på två korta vokaler eller en lång vokal.

Pluralstammen slutar på (lång vokal eller) lång diffong.

10. Vokalstammen slutar på två korta vokaler.

lyhyt	lyhye-n	lyhyt-tä	lyhye-en
	lyhy <i>i</i> -den		
lyhye-t	lyhy <i>i</i> -tten	lyhy <i>i</i> -tä	lyhy <i>i</i> -hin

lyhyt-ten

ohut, ohuen tunn, olut, oluen öl, kuuhut, kuuhuen liten måne, kätkyt, kätkyen vagga, kevyt, kevyen lätt.

11. Vokalstammen slutar på lång vokal.

ahdas träng	ahtaa-n	ahdas-ta	ahtaa-seen
ahtaa-t	aht <i>ai</i> -den	aht <i>ai</i> -ta	aht <i>ai</i> -siin

aht*ai*-tten
ahdas-ten

raskas, raskaan tung, paljas, paljaan bar, arvokas, arvokkaan värdefull, armelias, armeliaan barmhärtig, — hammas, hampaan tand, saapas, saappaan stöfvel, seiväs, seipäään stör; — kirves, kirveen yxa; — kevät, kevään vår.

kuollut, kuolleen död, väsynyt, väsyneen trött, kokenut, kokeneen. (Se § 62.)

	kaunis	kaunii-n	kaunis-ta	kaunii-seen
	vacker	kaunii-den	kaunii-ta	kaunii-siin
ii	kaunii-t	kaunii-tten	kaunii-ta	(kaunii-hin)
		kaunei-den	kaunei-ta	kaunei-siin
		kaunei-tten		kaunei-hin
		kaunis-ten		

kallis, kalliin dyrbar, valmis, valmiin färdig, saalis, saaliin fångst, ruumis, ruumiin kropp, nauris, nauriin rofva.

	este'	estee-n	estet-tä	estee-seen
ee	hinder	estei-den		
(Nom. e')	estee-t	estei-tten	estei-tä	estei-siin
		estet-ten		

terve, terveen frisk, maine, maineen rykte, süde, säteen stråle, lähde, lähteen källa, viikate, viikatteen lie, ohdake, ohdakkeen tistel.
(Se § 16,2).

Verb med en stam.

A) Ordstammen slutar på kort vokal.

12. Ordstammen slutar på *a*, *ä*.

Indikativ. Konditional. Particip

Presens.	Imperfekt.	Presens.	II.
----------	------------	----------	-----

<i>a, ä</i> (<i>i</i>)	<i>{ Pers. voitta-a voite-taan</i>	<i> voitt-i voite-ttiin</i>	<i> voitta-isi voite-ttaisiin</i>
-----------------------------	--------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

*voittaa vinna, muistaa minnas, hoitaa vårda,
vahingoittaa skada, armahtaa förbarma sig
öfver; heittää kasta, vetää draga, metsästää
jaga.*

<i>ta, tä</i> (<i>si</i>)	<i>{ kielta-ää kielle-tään</i>	<i> kiels-i kielle-ttiin</i>	<i> kielta-isi kielle-ttaisiin</i>
--------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------

*kieltää neka — uskaltaa våga, sukeltaa
dyka, rakentaa bygga, murtaa bryta, naker-
taa gnaga; kiiltää blänka, lentää flyga, keven-
tää lätta, kiertää vrida, ymmärtää förstå.*

<i>a—ä</i> (<i>oi</i>)	<i>{ laula-a laule-taan</i>	<i> laulo-i laule-ttiin</i>	<i> laula-isi laule-ttaisiin</i>
-----------------------------	-------------------------------	--------------------------------	-------------------------------------

*laulaa sjunga, jatkaa fortsätta, jaksaa
orka, kaivaa gräfva, painaa trycka, väga,
palaa brinna, tappaa döda.*

<i>a—ta</i> (<i>oi och i</i>)	<i>{ autta-a autte-taan</i>	<i> { autto-i autt-i } autta-isi autte-ttaisiin</i>	<i> autta-nut autte-ttu</i>
------------------------------------	-------------------------------	--	--------------------------------

*auttaa hjälpa, saattaa kunna, laittaa laga,
taittaa bryta, vaihtaa byta, maistaa smaka,
paistaa skina, karttaa undvika.*

13. Ordstammen slutar på o, ö, u, y.

o, ö,	{ kerto-o	kerto-i	kerto-isi	kerto-nut
u, y,	{ kerro-taan	kerro-ttiin	kerro-ttaisiin	kerro-ttu

*kertoa berätta, katsoa se, suuttua blifva
ledsen, katua ångra sig, väsyä tröttna, tyy-
tyä vara nöjd, peljästyä blifva skrämd.*

14. Ordstammen slutar på i, e.

i,	{ ehti-i	eht-i	eht-isi	ehti-nyt
e,	{ ehdi-täään	ehdi-ttiin	ehdi-ttaisiin	ehdi-tty

*ehtiä hinna, etsiä söka, siistiä städa, hank-
kia skaffa, keksiä upptäcka, ajelehtia kring-
drifva.*

*lukea läsa, kulkea färdas, hakea söka, kos-
kea vidröra, kätkeä gömma.*

**B) Ordstammen slutar på lång vokal eller lång
diftong.**

15. Enstafviga, samt flerstafviga på -oi, -öi.

{saa		sa-i		sa-isi		saa-nut
{saa-pi						
saa-daan		saa-tiin		saa-taisiin		saa-tu

*saada få, jääädä blifva kvar; tuoda hämta
(imperf. *toi*), juoda dricka, viedä föra (im-
perf. *vei*), lyödä slå (imperf. *löi*); voida kunna
(imperf. *vöi*), uida simma; — haravoida räfsa,
vartioida vakta, ikäväoidä längta.*

Verb med två stammar.

A) Vokalstammen slutar på kort vokal med före-gående konsonant.

16. Vokalstammen slutar på e.

tule-e	tul-i	tul-isi	tul-/ut
tul-laan	tul-tiin	tul-taisiin	tul-tu

tulla, tulen komma, kuolla, kuolen dö, rii-dellä, riitelen strida; — mennä, menen be-gifva sig, panna, panen sätta; — surra, su-ren sörja (particip II: sur-rut), purra, pu-ren bita; — nousta, nousen stiga (particip II: nous-sut och nous-nut), syöstää, syöksen störta, vapista, vapisen darra.

kykene-e	kyken-i	kyken-isi	kyen-nyt
kyet-ään	kyet-tiin	kyet-täisiin	kyet-ty

kyetää, kykenen förmå, parata, paranen till-friskna, lähetää, lähenen nalkas; — palkita, palkitsen belöna, ansaita ansaitsen förtjäna, kaita, kaitsen vakta, haravoita, haravoitsen räfsa, ikävöitä, ikävöitsen längta.

B) Vokalstammen slutar på två korta vokaler eller en lång vokal.

17. Vokalstammen slutar på två korta vokaler.

katoa-a	kato-si	katoa-isi	kadon-nut
kadot-aan	kadot-tiin	kadot-taisiin	kadot-tu

kadota, katoan försvinna, pudota, putoan falla, tarjota, tarjoan bjuda; — langeta, lan-kean falla omkull, kerjetää, kerkeän hinna, herjetää, herkeän upphöra; — hävitää, häviän förstöras, lämmitää, lämpien blifva varm; haluta, haluan önska, meluta, meluan larma.

{ antau- <i>pi</i>	antau- <i>si</i>	antau-isi	antau-nut
{ antaut-aan	antaut-tiin	antaut-taisiin	antaut-tu

antauta, antaun gifva sig, heittäytä, heittäyn kasta sig, valmistauta, valmistaun bereda sig. (Se § 50, *annm.*) — Vanligare äro ordformerna *antautua, heittäytyä*, o. s. v.

18. Vokalstammen slutar på lång vokal.

{ pelkää }	pelkä- <i>si</i>	pelkä-isi	peljän-nyt
{ pelkää- <i>pi</i> }	peljät-ääni	peljät-tiin	peljät-täisiin

peljätä, pelkään frukta, — kohdata, kohtaan träffa, uhata, uhkaan hota, seurata, seuraan följa, avata, avaan öppna; määrätä, määräään bestämma, herätä, heräään vakna, hypätä, hypäään hoppa. — Ang. ordformerna: *kadota, katoon försvinna, langeta, lankeen falla omkull, o. s. v. jämför öfn. 17.* (Se § 71,1.)

ЯЛГА

1950

Ynam. kiel. 3..

Sjöros

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0598

